

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

*Badanie ewaluacyjne współfinansowane
przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Raport z badania ewaluacyjnego projektu systemowego
Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie pt:
„Twoja szansa”
realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL**

Zamawiający:

Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie
ul. Okrzei 7
87-600 Lipno

Wykonawca:

InfoAudit Sp. z o.o.
02-954 Warszawa, ul Kubickiego 19 lok 24
Tel 22 894 35 81, fax.: 22 858 90 08
e-mail: ewaluacja@infoaudit.com.pl; www.infoaudit.com.pl

Podsumowanie

Niniejszy raport prezentuje wyniki badania ewaluacyjnego projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie pt. „Twoja szansa” w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL. W wyniku realizacji badania rekomenduje się utrzymanie następujących praktyk, które przyczynią się do podniesienia jakości i skuteczności projektu w najbliższych latach:

- *Utrzymanie wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, jako najskuteczniejszej formy wsparcia.*
- *Utrzymanie w projekcie wsparcia w postaci stażu, jako skutecznej formy aktywizacji zawodowej (zwłaszcza młodych bezrobotnych), która umożliwia zdobycie doświadczenia zawodowego i w konsekwencji zdobycie zatrudnienia.*

Wykonawca postuluje także o realizację zaleceń o charakterze kluczowym z punktu widzenia sytuacji na powiatowym rynku pracy i dużej liczby osób z wykształceniem zawodowym, która nie może znaleźć sobie miejsca pracy a także wzrostem liczby firm dzięki środkom z projektu:

- *Opracowanie strategii kompleksowego wsparcia rozwoju edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie lipnowskim w kontekście wymagań współczesnego rynku pracy.*
- *Monitoring efektywności i trwałości pozytywnych efektów wsparcia w ramach projektu, w szczególności wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Monitoring na poziomie województwa pozwoliłaby na ocenę całościową tej formy wsparcia w regionie. Badanie to umożliwiłoby wypracowane rekomendacji w zakresie zmian poprawiających efektywność i skuteczność tej formy wsparcia i zaproponowanie zmian o charakterze systemowym.*

Dodatkowo Wykonawca podnosi w niniejszym Raporcie dwie kwestie zmian o charakterze systemowym związanych z warunkami udziału i realizacji poszczególnych form wsparcia i aktywizacji bezrobotnych, które zachęcałyby zarówno pracodawcę do zatrudniania takiej osoby oraz samego bezrobotnego do wzięcia udziału w danej formie wsparcia:

- *Wprowadzenie zasady kompleksowości rozwiązań kierowanych do osób wspieranych przez Powiatowy Urząd Pracy np. w postaci poradnictwa – doradztwa – pośrednictwa przy wszystkich formach aktywnego wsparcia dla bezrobotnego.*
- *Opracowanie systemu zachęt do zatrudniania osób powyżej 50 roku życia i do udziału w aktywnych formach aktywizacji osób bezrobotnych w celu zwiększenia udziału tej grupy osób w projekcie oraz dostosowanie form wsparcia do potrzeb*

tej grupy bezrobotnych np. o kompleksowy system refundacji przygotowania stanowiska pracy dla osób 50+ oraz szkoleń zamawianych przez pracodawcę.

Streszczenie

Niniejszy raport jest raportem z przeprowadzonego badania ewaluacyjnego mającego na **celu ocenę, jakości projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie pt. „Twoja szansa” w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz wpływu podejmowanych w ramach tego projektu działań na podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia uczestników.**

Ewaluacja ma charakter badania mid-term – jest realizowana w połowie okresu wdrażania projektu. Ocena poprawności wdrażania dokonywana w trakcie trwania projektu wraz z rekomendacjami może w znacznym stopniu zainicjować poprawę trafności, skuteczności oraz efektywności prowadzonych działań w najbliższych latach i wpłynąć w sposób bezpośredni na dostosowanie zakresu wsparcia bezrobotnych w ramach projektów systemowych realizowanych przez Urząd Pracy w Lipnie.

Raport zawiera następujące elementy:

- Podsumowanie;
- Streszczenie;
- Spis treści;
- Wprowadzenie opisujące cele i zakres badania;
- Opis zastosowanej metodologii wraz z koncepcją badań;
- Opis wyników ewaluacji zawierający ocenę, jakości projektu pod kątem przyjętych pytań badawczych;
- Wnioski i rekomendacje.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski

Problemy lokalnego rynku pracy to przede wszystkim dominacja sektora rolniczego zatrudnianiu mieszkańców powiatu. Wśród bezrobotnych dominują osoby młode – ponad połowę bezrobotnych stanowią osoby, które nie ukończyły 35 roku życia. Znaczny jest także odsetek osób o niskim poziomie wykształcenia wśród bezrobotnych – około 70% stanowią osoby z wykształceniem niższym niż średnie. Stopa bezrobocia w powiecie jest wysoka i wynosiła w 2009 roku 24,4% czyli więcej niż średnia wojewódzka wynosząca 15,8%.

Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie za cel ustanowił *„podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla*

rozwoju aktywności zawodowej na terenie powiatu lipnowskiego”. Osiągnięcie tego celu opiera się na realizacji zaplanowanych działań w postaci staży, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, szkoleń oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy (realizowanego w 2008 roku). Dominującą formą wsparcia były w 2008 roku przygotowania zawodowe, które stanowiły 46% ogółu planowanego wsparcia, natomiast w 2009 roku staże (52%).

Cel projektu wpisuje się w problematykę lokalnego rynku pracy. Projekt objął wsparciem bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a zwłaszcza kobiety, osoby długotrwale bezrobotne i młodych bezrobotnych.

Powiatowemu Urzędowi Pracy udało się niemal w całości zrealizować zaplanowane wskaźniki. Niższy niż zakładany był jednak udział osób długotrwale bezrobotnych, co dowodzi problematyczności aktywizacji zawodowej tej grupy bezrobotnych. Pod względem wykształcenia projekt w największym stopniu objął wsparciem osoby o wykształceniu ponadgimnazjalnym. Bezrobotni z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym stanowiły jedynie 21% wszystkich uczestników projektu. Oznacza to, że projekt w największym stopniu objął wsparciem osoby dobrze wykształcone podczas gdy w strukturze bezrobotnych powiatu dominują osoby o niskim poziomie wykształcenia. Zjawisko to potwierdza tezę o niedostosowaniu instrumentów rynku pracy dostępnych w ramach Poddziałania 6.1.3 do potrzeb osób długotrwale bezrobotnych i o niskim poziomie wykształcenia. Podobny problem dotyczy osób starszych, również mało licznie reprezentowanych w projekcie.

Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie nie miał problemów z zarządzaniem projektem. Działania realizowane były terminowo. Komunikacja beneficjenta systemowego z otoczeniem była właściwa – zarówno z uczestnikami projektu jak i Wojewódzkim Urzędem Pracy.

Projekt okazał się użyteczny dla jego uczestników. Większość badanych (71%) uczestników projektu jest zdania, że pomoc uzyskana w ramach projektu przyczyniła się do zmian w ich życiu zawodowym. Najczęściej poprawę własnej sytuacji dostrzegają badani, którzy otrzymali jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Pozostałe formy wsparcia także okazały się skuteczne.

Mocną stroną projektu w opinii badanych jest dobra współpraca z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie – tego zdania jest aż 37% badanych. Badani docenili także właściwy termin realizacji projektu, ciekawy sposób jego realizacji oraz dobre miejsce realizacji. Co więcej, w opinii badanych projekt nie miał słabych stron – potwierdza to 73% badanych.

Projekt okazał się użyteczny dla jego uczestników, a co najważniejsze trwały. Po zakończeniu udziału w projekcie 33% badanych jest obecnie zatrudniona a 10% prowadzi własną firmę. W sumie 43% badanych jest zatem zatrudniona lub prowadzi firmę. W znalezieniu zatrudnienia najbardziej skuteczne okazały się staże – po ich odbyciu 37,55% badanych, którzy skorzystali z tej formy wsparcia jest obecnie zatrudniona. W przypadku samozatrudnienia najbardziej skuteczne okazały się

jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej – 76,67% badanych, którzy je otrzymali prowadzi obecnie własną firmę. Wskaźnik ten należy jednak zweryfikować w przyszłości - po okresie minimum 12 lub 24 miesięcy od daty otrzymania środków na rozpoczęcie działalności. Bezrobotny ma, bowiem obowiązek utrzymać swoją firmę przez okres 12 miesięcy, z kolei przez okres 24 miesięcy może korzystać z ulg w opłatach na świadczenia społeczne. Okres 24 miesięcy jest, więc bardziej miarodajnym dla oceny rzeczywistej trwałości tej formy wsparcia.

Dla uczestników projektu największe znaczenie miał wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności (30%), możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu (14%) a także możliwość nawiązania znajomości (12%). Co więcej, większość badanych jest zdania, że dzięki udziałowi w projekcie podwyższyli swoje kwalifikacje – tego zdania jest 62% badanych uczestników projektu. Znaczny odsetek badanych dzięki udziałowi w projekcie znalazł pracę (21%) lub nauczył się samodzielnie poszukiwać pracy (23%).

Spis treści

Podsumowanie	2
Streszczenie	3
I. Wprowadzenie.....	7
1.1. Cel badania	7
1.2. Zakres badania.....	7
II. Opis zastosowanej metodologii.....	10
III. Opis wyników badania	13
3.1. Uwarunkowania społeczno – gospodarcze realizacji projektu.....	13
3.1.1. Sytuacja na powiatowym rynku pracy w kontekście zapisów dokumentów strategicznych powiatu	13
3.1.2. Opis sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu lipnowskiego –analiza danych zastanych 15	
3.2. Przebieg realizacji projektu	19
3.2.1. Założenia projektu i dobór instrumentów rynku pracy	19
3.2.2. Stopień realizacji celów projektu	22
3.2.3. Zarządzanie i wdrażania projektu.....	24
3.3. Ocena efektów projektu z punktu widzenia jego uczestników	25
3.3.1. Struktura próby badawczej	25
3.3.2. Zmiany w życiu zawodowym	28
3.3.3. Mocne i słabe strony projektu	31
3.3.4. Użyteczność i trwałość wsparcia.....	32
IV. Wnioski i rekomendacje	35
4.1. Trafność.....	35
4.2. Skuteczność	36
4.3. Użyteczność	37
4.4. Trwałość	37

I. Wprowadzenie

1.1. Cel badania

Głównym celem badania ewaluacyjnego jest: **ocena, jakości projektu systemowego realizowanego przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie pt: „Twoja szansa” w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL oraz wpływu podejmowanych w ramach tego projektu działań na podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia uczestników.**

Osiągnięcie celu głównego jest możliwe dzięki zrealizowaniu wytyczonych w badaniu sześciu celów szczegółowych:

1. Ocena stopnia, w jakim cele projektu odpowiadają problemom lokalnego rynku pracy,
2. Ocena stopnia realizacji zamierzonych celów projektu, ocena sposobu zarządzania projektem oraz jego wdrażania, stopnia, jakości współpracy z lokalnymi instytucjami, zaangażowanymi w realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,
3. Identyfikacja barier i problemów związanych z realizacją projektu systemowego (w tym związanych z zarządzaniem projektami i ich wdrażaniem),
4. Ocena sposobu doboru instrumentów rynku pracy pod kątem ich adekwatności do celów projektu,
5. Ocena użyteczności oferowanego wsparcia z punktu widzenia uczestników projektów,
6. Ocena trwałości działań podejmowanych w projekcie w okresie, co najmniej 6 miesięcy od zakończenia przez uczestników udziału w projekcie.

1.2. Zakres badania

Badanie obejmuje projekt „Twoja szansa” realizowany przez **Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie** w ramach Poddziałania 6. 1. 3 PO KL, którego okres realizacji to lata 2008 – 2013. Przedmiotem badania będzie wdrażanie projektu w latach 2008 – 2009.

Projekt ten ma charakter projektu systemowego polegającego na dofinansowaniu działań realizowanych przez instytucje administracji publicznej. W ramach Poddziałania 6. 1. 3 PO KL projekty systemowe realizowane są przez powiatowe urzędy pracy, natomiast instytucjami nadzorującymi są Wojewódzkie Urzędy Pracy.

Działania realizowane w ramach Priorytetu VI mają na celu poprawę zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych. Beneficjentami systemowymi są

powiatowe urzędy pracy, których zadaniem jest realizacja założeń Poddziałania 6.1.3 za pomocą różnych form wsparcia, takich jak:

- szkolenia
- staże
- przygotowanie zawodowe dorosłych
- prace interwencyjne
- wyposażenie i doposażenie stanowiska pracy
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomoc prawną, konsultacje i doradztwo związane z podjęciem działalności gospodarczej

Poszczególne instrumenty rynku pracy cechują się różną skutecznością i są dedykowane różnym grupom odbiorców. Nie można więc kierować się logiką prowadzącą do wyboru jedynie najskuteczniejszych instrumentów np. jednorazowej dotacji na założenie działalności gospodarczej. Choć jednorazowe środki mają niemal stuprocentową skuteczność, to pamiętać należy, że forma ta posiada różnego rodzaju ograniczenia. Po pierwsze, zarezerwowana jest dla specyficznej grupy bezrobotnych tj. osób, które dysponują odpowiednim wykształceniem, kwalifikacjami i pomysłem, który ma szansę odnieść sukces na rynku. Po drugie, skuteczność tego instrumentu może być pozorna i weryfikuje się po upływie dwóch lat od momentu założenia działalności, kiedy to przedsiębiorca traci przysługujące mu przywileje. Ogólnie więc, wskazane jest stosowanie wielu instrumentów, gdyż każdy z nich ma swoje zarówno wady jak i zalety. Przykładowo, staże charakteryzują się niższą skutecznością niż jednorazowa dotacja na założenie działalności gospodarczej, niemniej są instrumentem, który młodym ludziom umożliwia zdobycie pierwszych doświadczeń zawodowych. Należy jednak pamiętać, że skuteczność staży w dużej mierze zależy będzie od profilu pracodawcy. W przeciwieństwie do przedsiębiorstw prywatnych staż w jednostkach sektora finansów publicznych rzadko generuje nowe miejsca pracy. Z kolei właściciel firmy zdecyduje się na zatrudnienie stażysty, o ile będzie zadowolony z jakości jego pracy.

Uczestnikami projektów realizowanych w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL są osoby bezrobotne zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy, zwłaszcza zaś osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy definiowanymi przez ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2008r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm.; art. 49) jako osoby bezrobotne: do 25 roku życia, długotrwale lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia, niepełnosprawne.

Projekt realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie wpisuje się zatem w problematykę Poddziałania 6. 1. 3 PO KL. Intencją projektu „Twoja szansa” jest odpowiedź na zidentyfikowane przez PUP problemy związane z bezrobociem na terenie powiatu lipnowskiego poprzez realizację zakładanego we wniosku celu głównego jakim jest „*podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej na terenie powiatu lipnowskiego*”. W 2009 roku Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie zaproponował szereg celów szczegółowych wspierających osiągnięcie celu głównego:

- pomoc osobom bezrobotnym poprzez objęcie usługami doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy, a także zastosowanie IPD;
- umożliwienie zdobycia doświadczenia zawodowego i praktycznych umiejętności poprzez udział w stażach;
- podniesienie, zdobycie nowych lub dostosowanie kwalifikacji do wymogów i potrzeb rynku pracy poprzez udział w szkoleniach;
- wspieranie i promowanie samozatrudnienia poprzez udzielenie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej;
- zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych;
- zwiększenie motywacji do poszukiwania pracy;
- zwiększenie poziomu samooceny a także umiejętności w zakresie autoprezentacji i przygotowania niezbędnych dokumentów.

Formy wsparcia mające przyczynić się do osiągnięcia celu głównego to: staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz szkolenia. Działania w ramach projektu „Twoja szansa” skierowane są do grupy uczestników zidentyfikowanych jako najbardziej zagrożonych bezrobociem. Badaniem zostały objęte następujące osoby:

- Specjalista ds. Programów Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie;
- Uczestnicy korzystający z różnych form wsparcia osób bezrobotnych oferowanych w ramach projektów.

II. Opis zastosowanej metodologii

W badaniu wykorzystano metody odpowiadające kolejnym etapom procesu badawczego:

Faza eksploracyjna – służy wstępnemu rozpoznaniu uwarunkowań projektu. Narzędzia zostały tak dobrane aby móc skutecznie zidentyfikować specyfikę projektu. W tej fazie wykorzystano analizę dokumentów związanych z projektem (Desk Research) oraz badanie jakościowe w formie pogłębionego wywiadu indywidualnego (IDI) ze specjalistą ds. programów.

Faza operacjonalizacji – ma na celu rozpoznanie uwarunkowań rynku pracy w powiecie. Wykorzystano analizę danych zastanych oraz analizę społeczno – ekonomiczną na powiatowym rynku pracy.

Faza obserwacji – realizacja badań w oparciu o przyjęte w poprzednich etapach cele badawcze i kryteria ewaluacyjne. Wykorzystano badanie ilościowe realizowane metodą CATI, obejmujące uczestników projektu.

Faza konkluzyjna – polega na wyciągnięciu wniosków i opracowaniu raportu końcowego z badań zawierającego wyniki i rekomendacje.

W ramach zastosowanych metod zrealizowano:

Desk research – metoda ta umożliwiła dokładne zapoznanie się z ewaluowanym projektem i zaprojektowanie badania spełniającego oczekiwania zamawiającego. W kolejnych etapach badania analiza danych zastanych pozwoliła ocenić projekt pod kątem prawidłowości jego wdrażania i osiąganych wskaźników. Analizą danych zastanych została objęta dokumentacja projektu, dokumenty programowe PO KL oraz dane statystyczne dotyczące województwa kujawsko - pomorskiego

i powiatu lipnowskiego. Metodą Desk Research przebadano następujące dane i dokumenty:

- Dokumentacja projektu systemowego, zrealizowanego przez PUP w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL w roku 2008 i 2009 (dokumentacja finansowa, wniosek o dofinansowanie, wniosek o płatność),
- Zapisy dokumentów programowych PO KL:
 - „Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”,
 - „Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL”,
 - „Projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”,

- Dane statystyczne dotyczące powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko - pomorskiego pochodzące z Banku Danych Regionalnych,
- Strategia Rozwoju Powiatu Lipnowskiego na lata 2006-2016,
- Dane pozyskane z rejestru PUP na temat sytuacji na rynku pracy, w jakiej znajdują się uczestnicy projektu systemowego, którzy zakończyli udział w projekcie,
- Dane teleadresowe uczestników projektu PO KL 6.1.3 umożliwiające realizację badania ilościowego metodą CATI

Indywidualny wywiad pogłębiony (IDI) – wywiad indywidualny ze specjalistą ds. programów umożliwił lepsze zrozumienie logiki projektu, dostosowanie badania ewaluacyjnego do indywidualnych potrzeb klienta a także pozwolił na identyfikację problemów związanych z jego wdrażaniem oraz ocenę współpracy wykonawcy projektu z otoczeniem. W ramach ewaluacji projektu „Twoja szansa” przeprowadzono jeden indywidualny wywiad pogłębiony ze specjalistą ds. programów.

Badanie ilościowe CATI – wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo zostały przeprowadzony z 385 uczestnikami projektu. Zastosowanie badania ilościowego – ankietowego – pozwoliło na uzyskanie mierzalnych informacji od stosunkowo dużej grupy uczestników projektu, dzięki czemu możliwa była statystyczna analiza odpowiedzi z zachowaniem możliwości uogólnienia otrzymanych danych na całą populację. Analiza statystyczna pozwala nie tylko na przedstawienie rozkładu otrzymanych danych, ale także na wyłapanie istotnych statystycznie zależności między nimi. Badanie ilościowe w formie ankiety skierowanej do uczestników projektu okazało się użyteczną metodą prowadzącą do poznania rezultatów i oddziaływania interwencji. Informacje zebrane w trakcie realizacji badania przyczyniły się do uzyskania informacji dotyczących wszystkich aspektów projektu i opinii uczestników na te tematy, ich oceny zasadności projektu, trudności i barier związanych ze zdobyciem zatrudnienia

W trakcie realizacji badania zostały uwzględnione następujące kryteria ewaluacyjne:

Trafność - rozumiana jako ocena sposobu doboru zastosowanych instrumentów pod kątem realizacji celów projektu, celu Działania 6.1 PO KL, celów szczegółowych Priorytetu VI PO KL, celu szczegółowego nr 1 PO KL), a także ocena związku pomiędzy zdefiniowanymi celami a istniejącymi problemami społeczno-gospodarczymi, które mają zostać rozwiązane dzięki interwencji EFS. W szczególności kryterium pozwoli na ocenę tego, w jakim stopniu cele projektu odpowiadają potrzebom i priorytetom danego obszaru. (m.in., W jakim stopniu działania w projekcie odpowiadają potrzebom powiatu i są skierowane do grup najbardziej narażonych na pozostawanie bez zatrudnienia).

Skuteczność - rozumiana jako stopień, w jakim wdrażane w projektach działania, poprzez wykorzystane instrumenty rynku pracy, przyczyniają się do realizacji celów projektu, celu Działania 6.1, celów szczegółowych Priorytetu VI, celu szczegółowego nr 1 PO KL. W szczególności kryterium to pozwoli na ocenę tego do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania na poziomie produktów, rezultatów i oddziaływania zostały osiągnięte (m.in. Czy zakładane efekty zostały osiągnięte i czy pojawiły się jakieś dodatkowe efekty poboczne, które z instrumentów realizowanych w programie przyniosło najlepsze efekty) .

Użyteczność – rozumiana jako wpływ zaoferowanego wsparcia na poprawę sytuacji uczestników na rynku pracy, a także ocena czy zmiany wywołane realizacją projektu są korzystne z punktu widzenia jego uczestników i do jakiego stopnia oddziaływanie projektów odpowiada potrzebom grupy docelowej, w szczególności uzyskana zostanie odpowiedź na pytanie o to, jaki było zainteresowanie odbiorców, czy byli zadowoleni z pomysłu, sposobu i efektów.

Trwałość - rozumiana jako użyteczność w dłuższym okresie czasu, a więc ocena czy i w jakim stopniu zmiany sytuacji zawodowej uczestników projektów, wywołane oddziaływaniem projektu są zauważalne w okresie co najmniej 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie. W szczególności kryterium to pozwoli na ocenę tego, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem projektu będą trwałe po jego zakończeniu (m.in. ile z osób zdobyło pracę i ją utrzymało) Dodatkowo jakie można określić przykłady dobrych praktyk- zarówno z punktu widzenia efektów projektu – dla uczestników projektu, oraz z punktu widzenia organizacji i planowania projektu –dla beneficjentów.

III. Opis wyników badania

3.1. Uwarunkowania społeczno – gospodarcze realizacji projektu

3.1.1. Sytuacja na powiatowym rynku pracy w kontekście zapisów dokumentów strategicznych powiatu

Wedle Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, samorząd powiatu w ramach polityki rynku pracy, powinien opracować i realizować Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy, który jest częścią Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W przypadku powiatu lipnowskiego, Strategia Rozwoju Powiatu Lipnowskiego na lata 2006-2016 jest próbą wyznaczenia głównych celów, do których powiat powinien dążyć, aby ograniczać skalę bezrobocia. Dążenie do pełnego zatrudnienia jest bowiem nieodłącznym warunkiem wzrostu gospodarczego zaś niski poziom bezrobocia stanowi niekwestionowaną wartość społeczną. Poprawa sytuacji na rynku pracy w powiecie lipnowskim wymaga zdecydowanych działań na poziomie lokalnym, umożliwiających przełamanie barier rynku pracy oraz rozwój zasobów ludzkich.

Misją powiatu, zapisana w Strategii, są wykształceni i zdrowi mieszkańcy, modernizująca się produkcja i przetwórstwo, turystyka oraz żywność ekologiczna jako droga do wzrostu poziomu życia i konkurencyjności powiatu.

Strategia Rozwoju Powiatu Lipnowskiego na lata 2006-2016 dokonuje analizy SWOT czyli analizy słabych i mocnych stron powiatu, a także szans i zagrożeń przed nim stojących. W obszarze rozwoju zasobów ludzkich, mocną stroną powiatu są proedukacyjne postawy społeczeństwa. Na terenie powiatu istnieje ośrodek kształcący na poziomie wyższym. Aktywny jest także sektor organizacji pozarządowych. Mocną stroną jest również młody wiek społeczności powiatu. Z drugiej strony, ujemne pozostaje saldo migracji. Więcej ludzi wyjeżdża z powiatu aniżeli przybywa, zwłaszcza jeśli chodzi o osoby młode i wykształcone. Zagrożeniem jest systematyczny spadek liczebności dzieci. Na terenie powiatu brakuje schronisk i noclegowni. Słabą stroną jest wysokie bezrobocie oraz niski poziom wykształcenia zwłaszcza wśród osób pozostających bez pracy. Zagrożenie stwarzają przekształcenia w gospodarce powodujące mniejsze zapotrzebowanie na pracę. Szansą jest jednak możliwość zatrudnienia na europejskim rynku pracy. W obszarze rozwoju gospodarczego, słabą stroną jest bardzo niski rozwój otoczenia instytucjonalnego biznesu. Niska jest też aktywność rozwojowa większości małych i średnich firm. Pozytywny jest jednak dobry poziom funkcji usługowych. Szansą dla rozwoju powiatu jest niewielki udział zakładów funkcjonujących w branżach wymagających restrukturyzacji. Zagrożenie stanowią niewielkie środki przeznaczone na badania i rozwój. Szanse stwarzają natomiast nowe źródła i instrumenty wsparcia rozwoju gospodarki ze środków unijnych.

W obszarze rozwoju obszarów wiejskich, mocną stroną powiatu jest dobra struktura agrarna. W powiecie występuje tendencja zwiększania się liczby gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha. Gospodarstwa te stanowią rozwojową grupę, zdolną do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Mocną stroną jest także trend agroturystyczny w powiecie. Z drugiej strony niekorzystna jest zbyt niska aktywność i przedsiębiorczość ludności wiejskiej. Słabo rozwinięta jest też pozarolnicza działalność gospodarcza. Szanse stwarzają nowe źródła i instrumenty wsparcia zachowania i rozwoju środowiska przyrodniczego i kulturowego ze środków Unii Europejskiej. W obszarze środowiska przyrodniczego i kulturowego, mocną stroną powiatu są korzystne warunki przyrodnicze charakteryzujące się dużym odsetkiem lasów. Ponadto na terenie powiatu występują obszary prawnie chronione, w tym strefy krajobrazu chronionego w stanowiących preferencje dla rozwoju określonych funkcji. Słabą stroną jest jednak niski stopień skanalizowania obszarów wiejskich, w tym wyposażenia gospodarstw domowych w oczyszczalnie przyzagrodowe. Słabą stroną są też zanieczyszczenia wód gruntowych wynikające z nieodpowiedniego składowania odpadów. Szansę stanowią natomiast nowe źródła i instrumenty wsparcia zachowania i rozwoju środowiska przyrodniczego i kulturowego pozyskiwane ze środków Unii Europejskiej.

Priorytet VI PO KL : „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” skoncentrowany jest na aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo ze szczególnym uwzględnieniem osób do 25 roku życia bez doświadczenia zawodowego i kwalifikacji, kobiet (szczególnie samotnych matek), osób po 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych a także długotrwale bezrobotnych. Działania realizowane w ramach tego priorytetu skoncentrowane są na nacisk na podnoszenie i uzyskiwanie kwalifikacji poprzez kursy, praktyki, staże, szkolenia i inne formy zdobywania doświadczenia zawodowego, a także rozwój przedsiębiorczości w kierunku samozatrudniania.

Działanie 6. 1. realizowane w ramach Priorytetu VI ma na celu podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych a także stworzenie warunków do rozwoju aktywności zawodowej w danym regionie. W ramach tego działania realizowane jest Poddziałanie 6. 1. 3., którego systemowymi beneficjentami są Powiatowe Urzędy Pracy.

Projekt „Twoja szansa” w pełni pokrywa się z omówionymi powyżej założeniami strategii rozwoju, Priorytetu VI a także Działania 6.1 i Poddziałania 6.1.3.

3.1.2. Opis sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu lipnowskiego –analiza danych¹ zastanych

Ludność i zatrudnienie

Na przestrzeni lat 2007 – 2009 bezwzględna liczba ludności zamieszkującej powiat utrzymała się na stałym poziomie. W tym czasie w województwie kujawsko - pomorskim nie zanotowano znacznego wzrostu lub spadku liczby ludności. Udział osób w wieku produkcyjnym w powiecie lipnowskim nieznacznie wzrastał na przestrzeni lat 2007 – 2009 i w 2009 roku osiągnął 62,7%. W województwie kujawsko - pomorskim utrzymywał się na stałym poziomie 64,7% i był wyższy niż w powiecie.

Struktura ludności powiatu pod względem wieku była w okresie omawianych lat stabilna. Dane statystyczne dotyczące wieku ludności na przestrzeni lat pokazują, że nie nastąpił gwałtowny spadek lub wzrost udziału żadnej z kategorii wiekowych. Jedynie w niewielkim stopniu zmalał odsetek osób poniżej 25 roku. W województwie jest niższy odsetek osób do 24 roku życia oraz powyżej 55 roku życia. W syntetyczny sposób prezentuje to Tabela 1.

Tabela 1. Struktura ludności powiatu lipnowskiego oraz województwa kujawsko - pomorskiego pod względem wieku.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
do 24	35,83%	31,99%	35,11%	31,22%	34,56%	30,48%
25-34	15,12%	15,82%	15,47%	16,16%	15,68%	16,43%
35-44	12,74%	12,70%	12,75%	12,79%	12,81%	12,95%
45-54	14,44%	15,25%	14,28%	14,92%	14,06%	14,55%
55 +	21,87%	24,23%	22,39%	24,91%	22,88%	25,59%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

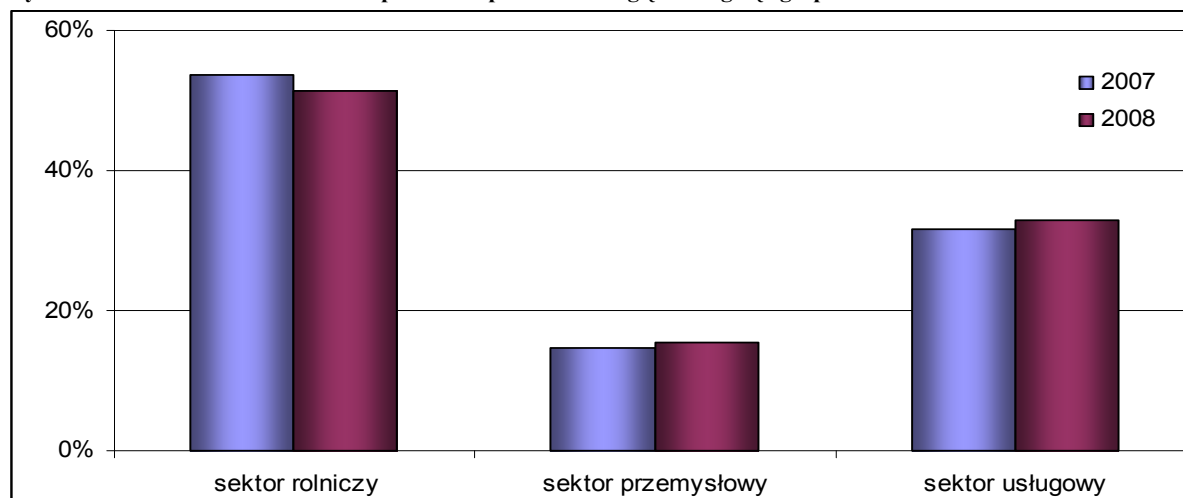
W 2008 roku w powiecie nastąpił wzrost liczebności osób zatrudnionych w stosunku do roku poprzedniego o 679 osób, co stanowi 9% w stosunku do 2007 roku. W tym samym czasie w województwie kujawsko - pomorskim nastąpił wzrost liczebności ludności zatrudnionej o 1,3% w stosunku do 2007 roku.

Zmiany w liczbie osób zatrudnionych nie wiązały się jednak ze zmianami struktury zatrudnionych w zależności od sektora. W niewielkim stopniu zmniejszył się udział sektora rolniczego, a zwiększył usługowego i przemysłowego. Struktura zatrudnienia w powiecie za względu na sektor gospodarki różni się od struktury wojewódzkiej. W powiecie przeważającym sektorem zatrudnienia jest rolnictwo, natomiast w województwie sektor usługowy.

¹ Wszystkie zestawienia ilościowe w tym rozdziale zostały opracowane na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl. Ze względu na zaokrąglenia procentowanie w niektórych tabelach wartości mogą nie sumować się do 100%

Wykres 1. Struktura zatrudnienia w powiecie lipnowskim względu na gałęź gospodarki.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Na przestrzeni lat 2007 – 2009 w powiecie zanotowano spadek liczby podmiotów gospodarczych z 4 672 do 4 527, który dotyczył przedsiębiorstw sektora prywatnego – w omawianych latach zarejestrowano 53 nowe podmioty gospodarcze sektora publicznego a wyrejestrowano 198 podmiotów sektora prywatnego. Wśród zarejestrowanych firm dominują działające w branży handlowej oraz budowlanej.

Bezrobocie

W okresie 2007-2009 nastąpiły wahania w liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie. W 2008 roku obserwowany był spadek liczby bezrobotnych - o 227 osób do poziomu 5 434 osób, co stanowiło spadek o około 4% w stosunku do roku poprzedzającego. W 2009 roku liczba bezrobotnych wzrosła ponownie do poziomu 6 621 osób.

Stopa bezrobocia wzrosła między 2007 a 2009 z 22,4% do 24,4% i jest wyższa niż stopa bezrobocia dla województwa wynosząca obecnie 15,8%. W 2008 roku nastąpiło zmniejszenie się stopy bezrobocia w województwie w stosunku do poprzedniego roku. Jednak w 2009 roku stopa bezrobocia wzrosła ponownie.

Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych w powiecie obecnie większość stanowią kobiety, jednak w stosunku do roku 2007 ich udział w ogóle bezrobotnych spadł o około 5 punktów procentowych. Spadek odsetka kobiet wśród bezrobotnych jest ogólną wojewódzką tendencją. W powiecie odsetek bezrobotnych kobiet jest mniejszy niż w województwie.

Tabela 2. Bezrobotni w powiecie lipnowskim oraz województwie kujawsko - pomorskim ze względu na płeć.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
mężczyźni	42,91%	38,28%	42,45%	40,17%	47,86%	46,24%
kobiety	57,09%	61,72%	57,55%	59,83%	52,14%	53,76%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Na przestrzeni omawianych lat w powiecie struktura wieku osób bezrobotnych nie uległa dużej zmianie. Tabele 3 prezentuje strukturę osób bezrobotnych ze względu na wiek w powiecie i województwie. Z tego zestawienia widać wyraźnie, że struktura wieku bezrobotnych w powiecie nie odbiega znacznie od struktury bezrobotnych w całym województwie. W powiecie wyższy jest odsetek bezrobotnych osób do 24 roku życia (różnica 3 punktów procentowych) oraz niższy osób po między 25 a 34 rokiem życia (różnica około 2 punktów procentowych). Liczba bezrobotnych osób pomiędzy 45 a 54 rokiem życia oraz powyżej 55 roku życia jest wyższa w województwie.

Tabela 3. Bezrobotni w powiecie lipnowskim oraz województwie kujawsko - pomorskim ze względu na wiek.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
do 24	22,43%	19,75%	22,18%	21,59%	25,78%	22,88%
25-34	32,20%	28,32%	31,78%	28,11%	30,43%	28,77%
35-44	20,69%	20,34%	21,46%	19,76%	20,39%	19,72%
45-54	19,33%	24,29%	19,41%	23,03%	17,60%	20,91%
55 +	5,35%	7,30%	5,17%	7,51%	5,80%	7,72%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Większość bezrobotnych w województwie kujawsko - pomorskim ma wykształcenie niższe niż średnie. Obecnie wśród osób zarejestrowanych, jako bezrobotne, największa część ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (31,4%) oraz gimnazjalne lub niższe (33,4%). Udział osób z wykształceniem wyższym nieznacznie wzrasta i wynosi obecnie 6%. Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym stanowią kolejno 9,87% i 18,98% ogółu. Na przestrzeni lat 2007 – 2009 bezrobotni w województwie są coraz lepiej wyedukowani – maleje odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz rośnie udział osób z wykształceniem wyższym. Udział bezrobotnych ze względu na wykształcenie w województwie oraz powiecie przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Bezrobotni w powiecie lipnowskim oraz województwie kujawsko - pomorskim ze względu na wykształcenie.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
wyższe	2,91%	4,36%	3,44%	5,45%	4,11%	6,34%
policealne i średnie zawodowe	15,46%	19,08%	16,10%	19,29%	15,87%	18,98%
średnie	7,26%	8,10%	9,20%	9,40%	10,47%	9,87%

ogólnokształcące						
zasadnicze zawodowe	29,39%	32,19%	27,92%	31,11%	28,39%	31,41%
gimnazjalne i poniżej	44,97%	36,27%	43,34%	34,75%	41,16%	33,40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

W powiecie lipnowskim struktura bezrobotnych ze względu na poziom wykształcenia odbiega od struktury wojewódzkiej. W województwie jest większy odsetek osób z wykształceniem wyższym (różnica około 2 punktów procentowych) oraz zasadniczym zawodowym (różnica około 3 punktów procentowych) a niższy z gimnazjalnym i niższym (różnica 8 punktów procentowych). W powiecie dominują osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – stanowią ponad 40% wszystkich bezrobotnych. Tak samo jak w województwie w powiecie lipnowskim nieznacznie wzrosła liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym.

W obliczu tak dużego odsetka osób o niskim poziomie wykształcenia konieczne jest dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów lokalnego rynku pracy. Dobrą praktyką jest np. analiza zawodów deficytowych, która umożliwiłaby rozeznanie w powiatowym rynku pracy w kontekście zapotrzebowania na określonych pracowników i na tej podstawie dostosowanie oferty edukacyjnej w powiecie.

Jednym z problemów w powiecie lipnowskim jest długotrwałe bezrobocie oraz wysokie bezrobocie wśród osób bez doświadczenia lub z bardzo małym stażem zawodowym. W 2007 roku w powiecie lipnowskim prawie 50% ogółu bezrobotnych stanowiły osoby długotrwałe bezrobotne. Podobnie sytuacja wyglądała w całym województwie kujawsko - pomorskim. Niemniej odsetek osób długotrwałe bezrobotnych zmniejsza się zarówno w powiecie jak i w województwie. Jednak ciągle jest wysoki. Udział osób bezrobotnych ze względu na czas pozostawania na bezrobociu przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Bezrobotni w powiecie lipnowskim ze względu na czas pozostawania bez pracy.

	2007		2008		2009	
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
3 miesiące i mniej	22,36%	27,18%	30,82%	35,49%	25,42%	33,23%
3 - 6 miesięcy	14,26%	14,07%	15,81%	14,66%	18,12%	18,35%
6 - 12 miesięcy	14,18%	13,54%	17,26%	14,61%	20,60%	19,87%
powyżej 12 miesięcy	49,20%	45,20%	36,11%	35,24%	35,86%	28,56%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl

Podsumowując powyższe dane w powiecie lipnowskim na przestrzeni lat 2007 – 2009 można zauważyć następujące trendy:

- stabilna liczba ludności

- stabilna struktura wieku mieszkańców powiatu
- niższy niż w województwie udział sektora usługowego w strukturze zatrudnienia
- wzrost stopy bezrobocia
- dominacja bezrobocia wśród osób młodych do 35 roku życia oraz osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym
- wzrost bezrobocia wśród osób młodych do 34 roku życia
- nieznaczny wzrost bezrobocia wśród osób powyżej 55 roku życia

3.2. Przebieg realizacji projektu

3.2.1. Założenia projektu i dobór instrumentów rynku pracy

Lokalne problemy rynku pracy to przede wszystkim bezrobocie, zwłaszcza wśród osób młodych oraz osób o niskim poziomie wykształcenia. W strukturze bezrobotnych osoby z wykształceniem niższym niż średnie stanowią prawie 70% a osoby do 24 roku życia 25,78%. Niepokojącym zjawiskiem jest także długotrwałe bezrobocie – w 2007 roku 49,2% wszystkich bezrobotnych stanowiły osoby bezrobotne dłużej niż rok. Do 2009 roku odsetek ten zmniejszył się do 35,86%.

Problemem jest również niedostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do wymagań rynku pracy. Zjawisko to jest ściśle związane z niedopasowaniem ścieżek kształcenia do wymogów współczesnego rynku. Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych jest konsekwencją tego stanu rzeczy. Spowolnienie gospodarcze oraz niewystarczająca ilość ofert pracy również kształtują obraz bezrobocia w powiecie.

Cele projektu wpisują się w problemy lokalnego rynku pracy. Główny cel projektu to „*podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej na terenie powiatu lipnowskiego*”. Realizacja wyznaczonego celu jest możliwa za pomocą wybranych przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie działań jakimi są: staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy (realizowane w 2008 roku), przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz szkolenia.

W 2008 roku PUP w Lipnie zamierzał w ramach projektu objąć pomocą 966 osób, natomiast w kolejnym roku 1234 osób. Głównymi adresatami projektu są osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby te znajdują się w trudnej sytuacji na rynku pracy, co znajduje odzwierciedlenie w statystykach bezrobocia na terenie powiatu. Mimo, iż z roku na rok sytuacja tych osób ulega w dużej mierze poprawie, wciąż są szczególnie narażone na bezrobocie i w przypadku tych grup wkroczenie na rynek pracy jest utrudnione. W przypadku kobiet częstą sytuacją jest dyskryminacja przez potencjalnych pracodawców i postrzeganie kobiet przez pryzmat ich potencjalnego

macierzyństwa, które dla pracodawcy może wiązać się z kosztami i częstymi absencjami. Osoby młode natomiast często mają wykształcenie nieprzystające do lokalnego rynku pracy, ponadto niemożność znalezienia pierwszej pracy może prowadzić do wykluczenia poza rynek pracy, a co za tym idzie dezaktualizacji nabytej wiedzy i kwalifikacji. Jeśli zaś chodzi o osoby długotrwale bezrobotne, poważnym problemem są kwestie psychologiczne związane z długotrwałym pozostawaniem bez zatrudnienia. Apatia, brak aspiracji zawodowych i uzależnienie od innych osób są poważnymi barierami ograniczającymi szanse powrotu na rynek pracy. W przypadku osób niepełnosprawnych również często występują obawy przed wejściem na rynek pracy, ponadto pracodawcy często mają opory przed zatrudnieniem niepełnosprawnego pracownika. Osobom z terenów wiejskich natomiast ciężko jest dorównać osobom z miast pod względem wykształcenia, przez co są mniej konkurencyjni na rynku pracy.

Aby wyrównać szanse osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, będą one kierowane do wzięcia udziału w projekcie w pierwszej kolejności. Wykonawca we wniosku o dofinansowanie założył, że w 2008 roku z 966 osób bezrobotnych 320 stanowić będą osoby długotrwale bezrobotne, natomiast w 2009 roku z 1234 bezrobotnych 380 osób mieli stanowić długotrwale bezrobotni.

Wykonawca określając grupy docelowe, działania oraz rezultaty wziął pod uwagę uwarunkowania lokalnego rynku pracy oraz wytyczne PO KL. Na etapie wskazywania grup docelowych, do których adresowany jest projekt, Powiatowy Urząd Pracy uwzględnił grupy potrzebujące wsparcia i będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Przystąpienie bezrobotnych do udziału w projekcie poprzedzone było rozmowami z doradcą zawodowym i pośrednikiem pracy, aby móc dopasować odpowiedni instrument rynku pracy do potrzeb bezrobotnego. Identyfikacja potrzeb bezrobotnych oraz proponowanie im indywidualnej ścieżki rozwoju za pomocą doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy jest jednym z zaleceń Priorytetu VI PO KL. Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie zastosował się do tych zaleceń, dzięki czemu formy wsparcia mogły zostać we właściwy sposób dobrane.

Jedną z form wsparcia były szkolenia. Adresatami tej formy wsparcia są przede wszystkim osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych. Szkolenia są w dużej mierze skierowane do osób słabo wykształconych, bez kwalifikacji niezbędnych do wykonywania określonego zawodu.

Kolejną formą wsparcia było przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Działanie to promuje samozatrudnienie, podnosi aspiracje zawodowe uczestników a także pozwala na ich realizację. Skierowane jest przede wszystkim do osób wykazujących

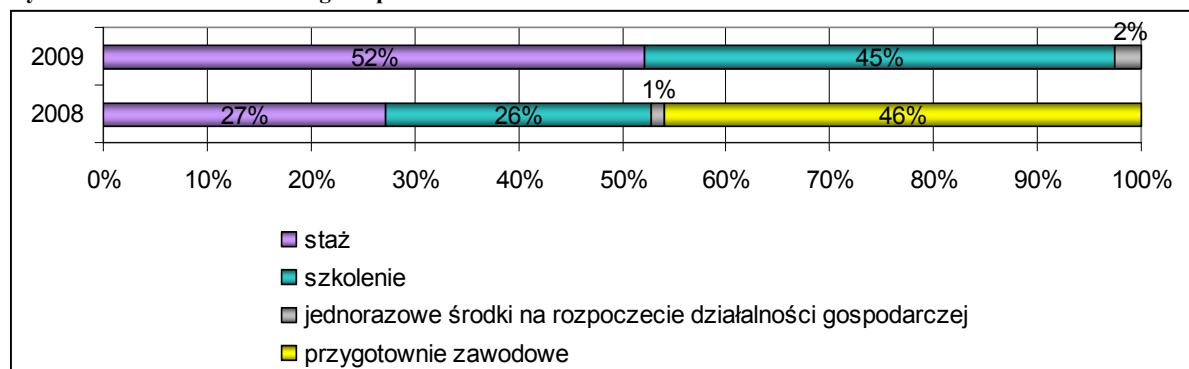

zainteresowanie samozatrudnieniem. Ta forma wsparcia połączona była ze szkoleniem z zakresu podstaw przedsiębiorczości.

Staże są formą wsparcia przewidzianą głównie dla osób młodych, absolwentów szkół wyższych oraz pozostałych osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Bezrobocie wśród tej grupy wiekowej jest bardzo wysokie, a jedną z jego przyczyn są niskie kwalifikacje oraz brak doświadczenia zawodowego tych osób. Staże pozwalają młodym osobom na zdobycie doświadczenia i kwalifikacji podnosząc tym samym ich szanse na znalezienie zatrudnienia po zakończeniu stażu.

Przyglądając się wsparciu udzielonemu w latach 2008 i 2009 widać wyraźnie, że dominującą formą w 2008 roku było przygotowanie zawodowe (46%), natomiast w roku kolejnym staże (52%). W 2009 roku nie udzielono wsparcia w tej postaci ze względu na zmianę ustawy, w związku z czym zmieniła się struktura udzielonego wsparcia. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej są w projekcie marginalną formą wsparcia – w 2008 roku stanowiły 1% a w roku kolejnym 2%. Rozkład poszczególnych form wsparcia w latach 2008 – 2009 przedstawia Wykres 2

Wykres 2. Struktura udzielonego wsparcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Lipnie

Wszystkie formy wsparcia zaproponowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie są zgodne ze sposobami realizacji celów PO KL wymienionych w Priorytecie VI. Instrumenty rynku pracy zostały dobrane w celu zwiększenia zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy, zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych, zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych. Wszystkie wymienione cele szczegółowe przyczyniają się do osiągnięcia celu głównego jakim jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i są tym samym zgodne z celami projektu „Twoja szansa”.

3.2.2. Stopień realizacji celów projektu

Powiatowemu urzędowi Pracy w Lipnie udało się w dużej mierze osiągnąć zaplanowane wskaźniki, mimo, iż nie osiągnięto zaplanowanego wskaźnika dla liczby osób, które zakończyły udział w projekcie. Tabela 6 prezentuje stopień realizacji poszczególnych wskaźników. W projekcie wzięło udział więcej osób w wieku 50-64 lata, niż początkowo zakładano, co jest dużym sukcesem ze względu na duże ograniczenia w poszukiwaniu zatrudnienia jakie napotyka ta grupa bezrobotnych. Niestety nie udało się zrealizować wskaźnika dla osób długotrwale bezrobotnych – w projekcie wzięło udział mniej osób z tej grupy niż zakładano, co dowodzi jak trudna jest aktywizacja zawodowa tej grupy.

Powiatowemu Urzędowi Pracy w Lipnie udało się rozdysponować środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej między zakładaną ilość osób. Udało się zrealizować wszystkie zaplanowane staże, szkolenia oraz przygotowania zawodowe. Mimo to, nie wszyscy uczestnicy, którzy brali udział w tych formach wsparcia otrzymali zaświadczenie.

Tabela 6. Stopień realizacji wskaźników

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta	Stopień realizacji w %
Liczba osób, które zakończyły udział w projekcie	1761	1637	93,0
<i>w tym liczba osób w wieku 15-24 lata</i>	788	710	90,1
<i>w tym liczba osób w wieku 15-24 lata zamieszkujących obszary wiejskie</i>	451	473	104,9
<i>w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy:</i>	1746	1620	92,8
a) w tym liczba osób niepełnosprawnych	8	9	112,5
b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych	577	541	93,8
c) w tym liczba osób z terenów wiejskich	1062	1024	96,4
<i>w tym liczba osób w wieku 50-64 lata</i>	60	79	131,7
Liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej	43	43	100
<i>w tym liczba osób w wieku 15-24 lata</i>	8	10	125
<i>w tym liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy:</i>	40	38	95
<i>b) w tym liczba osób długotrwale bezrobotnych</i>	7	10	142,9
<i>c) w tym liczba osób z terenów wiejskich</i>	19	25	131,6
<i>w tym liczba osób w wieku 50-64 lata</i>	1	1	100,0
Liczba osób, które odbyły staż	892	892	100,0
Liczba osób, które otrzymały zaświadczenie o odbyciu stażu	882	697	79,0
Liczba osób, które odbyły przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	448	448	100,0
Liczba osób, które otrzymały zaświadczenie o odbyciu przygotowania zawodowego	426	426	100,0
Liczba osób, które odbyły szkolenia	795	795	100,0

Liczba osób, które otrzymały zaświadczenie po odbytym szkoleniu	790	776	98,2
Liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje -potwierdzone otrzymanym zaświadczeniem	2098	1899	90,5
Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	43	43	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bilansu 2009

Wśród uczestników projektu ponad połowę (65%) stanowiły kobiety. W przypadku grup wiekowych o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, niepokojące jest niewielkie zainteresowanie projektem osób najstarszych. Łącznie w roku 2008 i 2009 osoby w wieku 55-64 lata stanowiły jedynie 1% wszystkich uczestników. Lepiej sytuacja wygląda w przypadku osób młodych, gdyż na stanowili oni 48% wszystkich uczestników w latach 2008-2009.

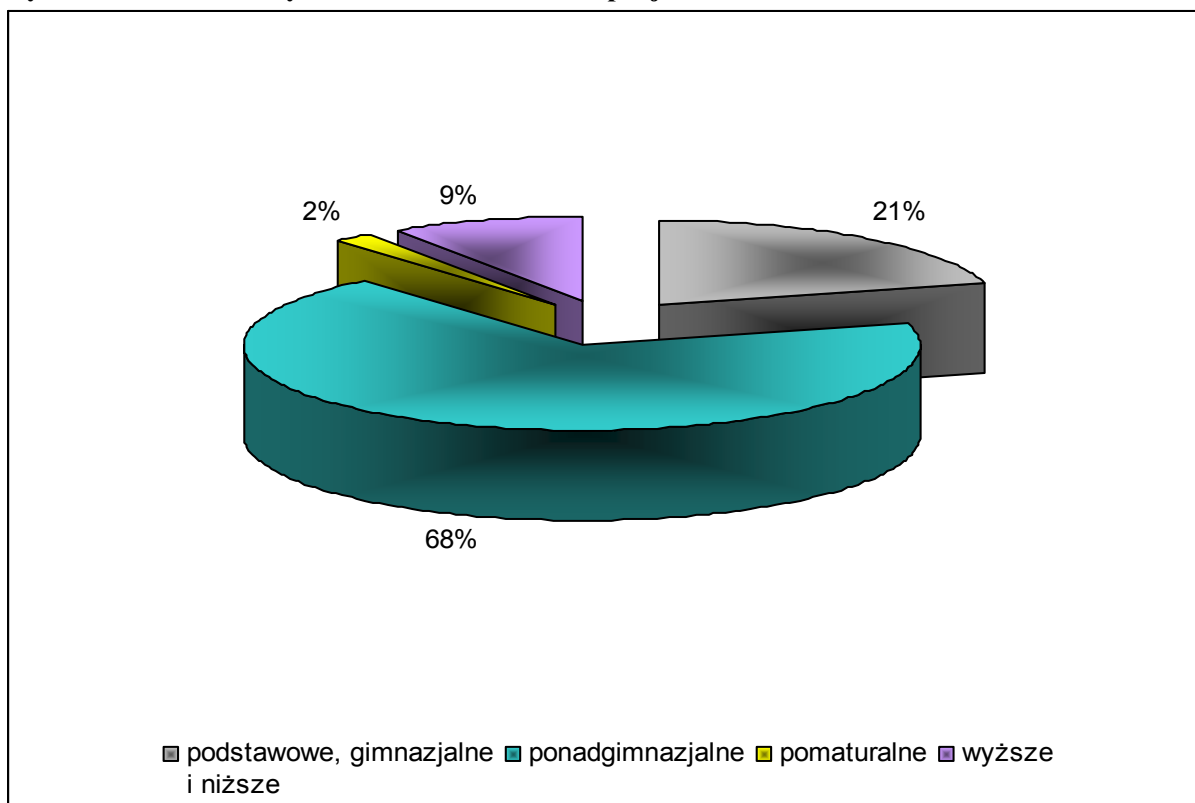
Niewielki odsetek osób starszych wśród uczestników projektów jest częsty w projektach systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3. Osoby starsze posiadają średnio niższe wykształcenie od obecnego młodego pokolenia. Często nie mają oni wystarczających atutów aby aktywnie poruszać się na rynku pracy. Konieczne zatem wydaje się zachęcenie pracodawców do zatrudniania osób w tym wieku np. za pomocą refundacji stanowiska pracy połączonej ze szkoleniami zamawianymi przez pracodawcę.

Wśród uczestników projektu 31% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, 63% osoby z terenów wiejskich. Jedynie 1% stanowiły osoby niepełnosprawne.

Największa część uczestników miała wykształcenie ponadgimnazjalne (68%), następnie podstawowe, gimnazjalne i niższe (21%), wyższe (9%) oraz pomaturalne (2%).

Wykres 3. Struktura wykształcenia uczestników projektu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Lipnie

3.2.3. Zarządzanie i wdrażania projektu

Zarządzanie i wdrażanie projektu przebiegało prawidłowo i nie towarzyszyły mu żadne utrudnienia. Taka sytuacja była możliwa dzięki kompetentnemu zespołowi pracowników oraz dobrej komunikacji pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Lipnie a otoczeniem.

Dzięki pracy pośredników pracy i doradców zawodowych udało się dobrze zdiagnozować potrzeby osób bezrobotnych – proces rekrutacji był więc sprawny i skuteczny. Prawidłowa rekrutacja uczestników projektu, uwzględniająca ich indywidualne potrzeby i predyspozycje jest kluczowa z punktu widzenia wdrażania projektu. Tylko w ten sposób możliwe jest prawidłowe rozdysponowanie wsparcia co w konsekwencji wzmacnia skuteczność projektu. Opieka doradcy zawodowego i pośrednika pracy powinna być zatem obecna w projektach systemowych jako jedna z form wsparcia.

Komunikacja pomiędzy beneficjentem systemowym a uczestnikami projektu również była udana, co znajduje także odzwierciedlenie w danych z badania ankietowego, które omówione zostaną w dalszej części raportu.

Zespół pracowników, zdaniem specjalisty ds. programów, w zupełności wystarcza do obsługi prowadzonych projektów w tym projektu systemowego. Wystarczające były także zasoby lokalowe i sprzęt. Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie wykazał się dobrą organizacją pracy i szybkim reagowaniem na pojawiające się problemy – w razie wątpliwości urząd kontaktował się z WUPem.

3.3. Ocena efektów projektu z punktu widzenia jego uczestników²

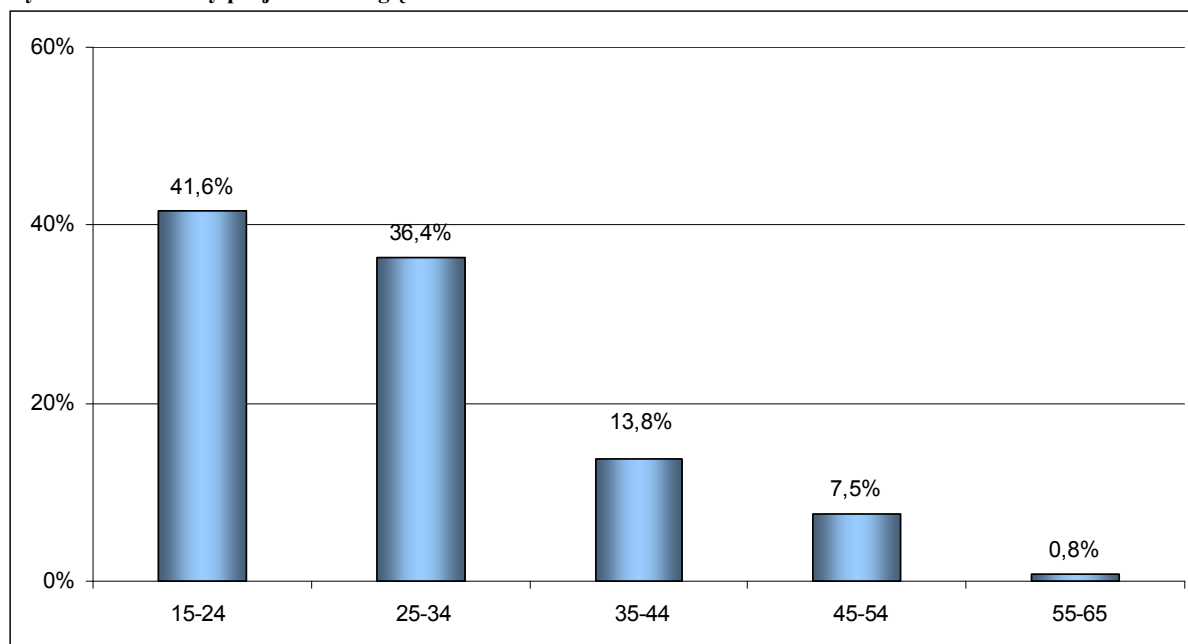
3.3.1. Struktura próby badawczej

Charakterystyka próby badawczej

Za pomocą ankiety ewaluacyjnej przebadano w sumie 385 uczestników ostatecznych projektu „Twoja szansa”, którzy zakończyli udział w projekcie w 2009 roku. Wykonawca dokonał próby skontaktowania się minimum trzykrotnie ze wszystkimi osobami biorącymi udział w projekcie w 2009 roku, a do których przekazane zostały mu dane teleadresowe, dzięki czemu udało się zrealizować zakładaną próbę.

Kobiety stanowiły 61% ogółu badanych. Dominowały osoby młode w wieku do 34 lat, natomiast wraz z przejściem do starszych kategorii wiekowych następował spadek liczebności uczestników, co przedstawia wykres 4.

Wykres 4. Uczestnicy projektu ze względu na wiek.

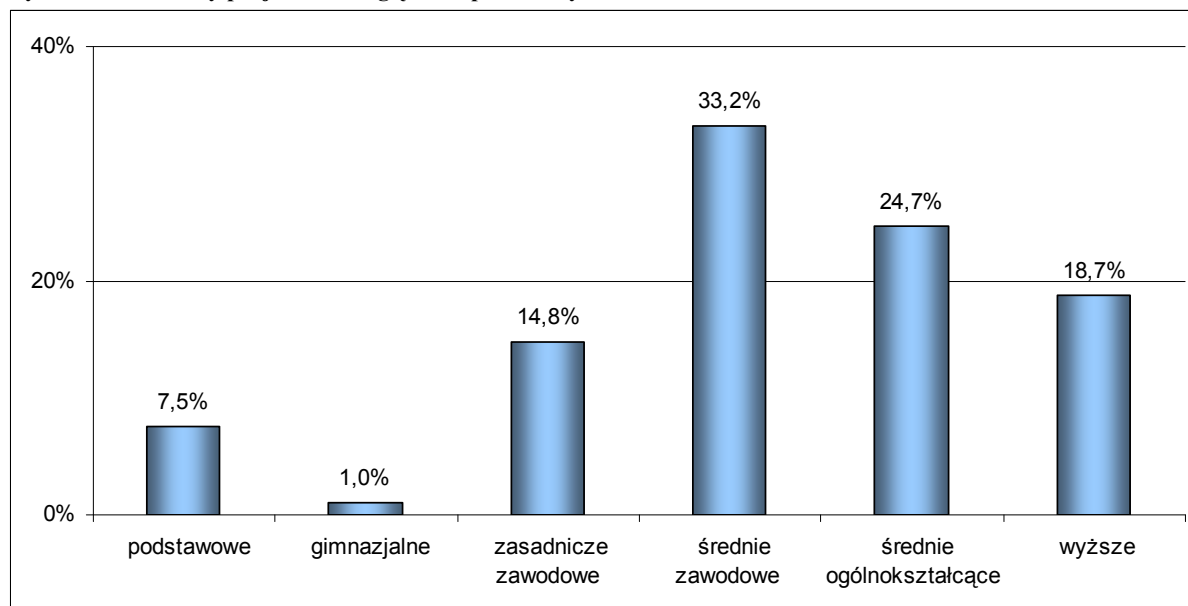
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

² Ze względu na zaokrąglenia procentowanie na niektórych wykresach może nie sumować się do 100%.

Struktura przebadanych uczestników ostatecznych projektu „Twoja szansa” odbiega, zatem od struktury bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Lipno pod względem wieku. Udział osób w wieku do 34 lat życia jest większy w stosunku do ogółu bezrobotnych w powiecie w tym przedziale wiekowym. Z kolei udział osób bezrobotnych w grupie 45-54 oraz powyżej 55 lat jest zdecydowanie mniejszy.

Wśród przebadanych respondentów nie ma osób z wykształceniem niepełnym podstawowym. Przeważały osoby z wykształceniem średnim zawodowym (33,2%) oraz średnim ogólnokształcącym (24,7%). Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz wyższym stanowiły kolejno 14,8% oraz 18,7% ogółu. 8,55 ankietowanych deklarowało wykształcenie gimnazjalne i niższe. Szczegółowy rozkład częstości poziomów wykształcenia przebadanych uczestników przedstawia wykres 5.

Wykres 5. Uczestnicy projektu ze względu na poziom wykształcenia.

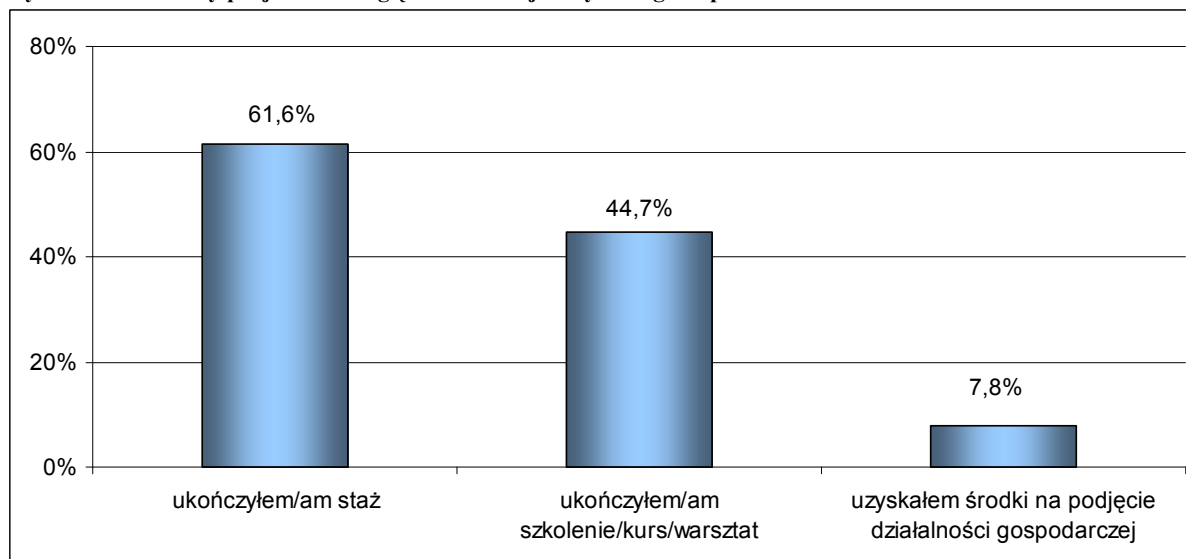
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

W porównaniu do ogólnej struktury bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie w badanej próbie uczestników ostatecznych projektu „Twoja szansa” brakuje osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. O ile w ogólnej strukturze udział tej grupy wynosi w sumie ponad 40%, o tyle w badaniu 8,5% respondentów ma takie wykształcenie.

Największa część badanych uczestników skorzystała ze staży (61,6%). Nieco mniej ankietowanych brało udział w szkoleniach (44,7%) lub uzyskało środki na podjęcie działalności gospodarczej (7,8%). Strukturę uzyskanej pomocy przedstawia wykres 6.

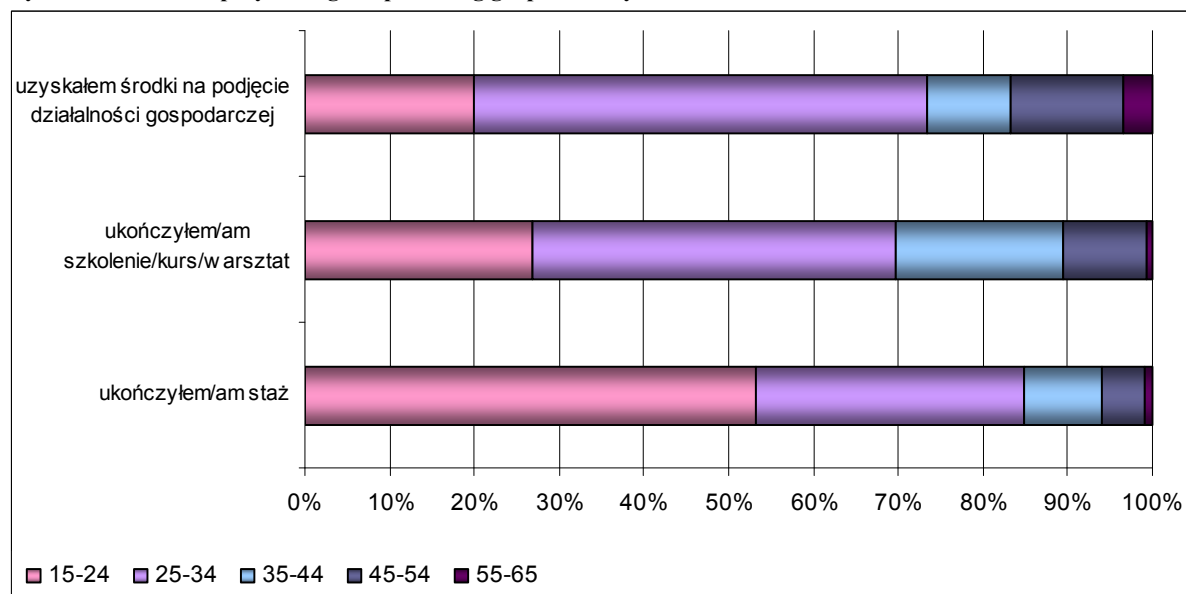
Wykres 6. Uczestnicy projektu ze względu na rodzaj otrzymanego wsparcia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, możliwość wyboru więcej niż jednej odp.

Wykres 7 przedstawia strukturę przyznanego wsparcia według grup wiekowych badanych uczestników. Widać wyraźnie, że osoby, które uczestniczyły w stażu to w większości osoby młode do 24 roku życia. Najczęściej środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymywały osoby od 24 do 35 roku życia. Osoby z najstarszej kategorii wiekowej w równym stopniu korzystały z poszczególnych form wsparcia.

Wykres 7. Struktura przyznanego wsparcia wg grup wiekowych

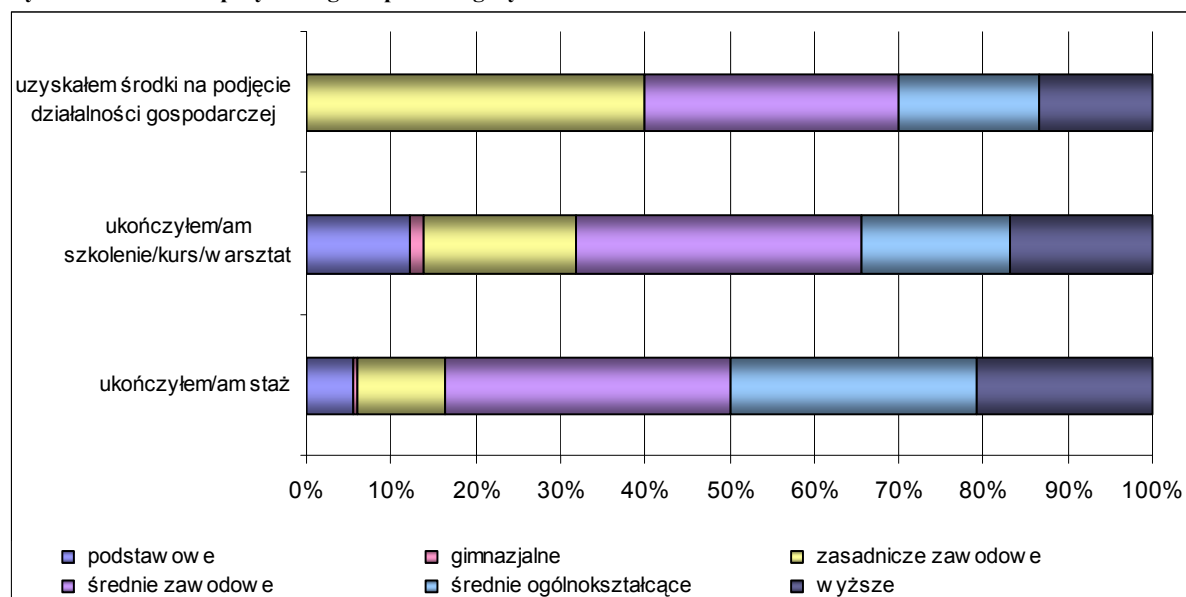
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Przyglądając się formom wsparcia ze względu na wykształcenie widać, że poszczególne instrumenty rynku pracy zostały równomiernie rozdzielone między badanych uczestników projektu, jednak

ze środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej nie korzystały osoby, które nie miały wykształcenia, co najmniej zasadniczego zawodowego. Spośród przebadanych respondentów ze staży najwięcej skorzystało osób z wykształceniem średnim zawodowym. Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej najczęściej otrzymywały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Wykres 8. Struktura przyznanego wsparcia wg wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

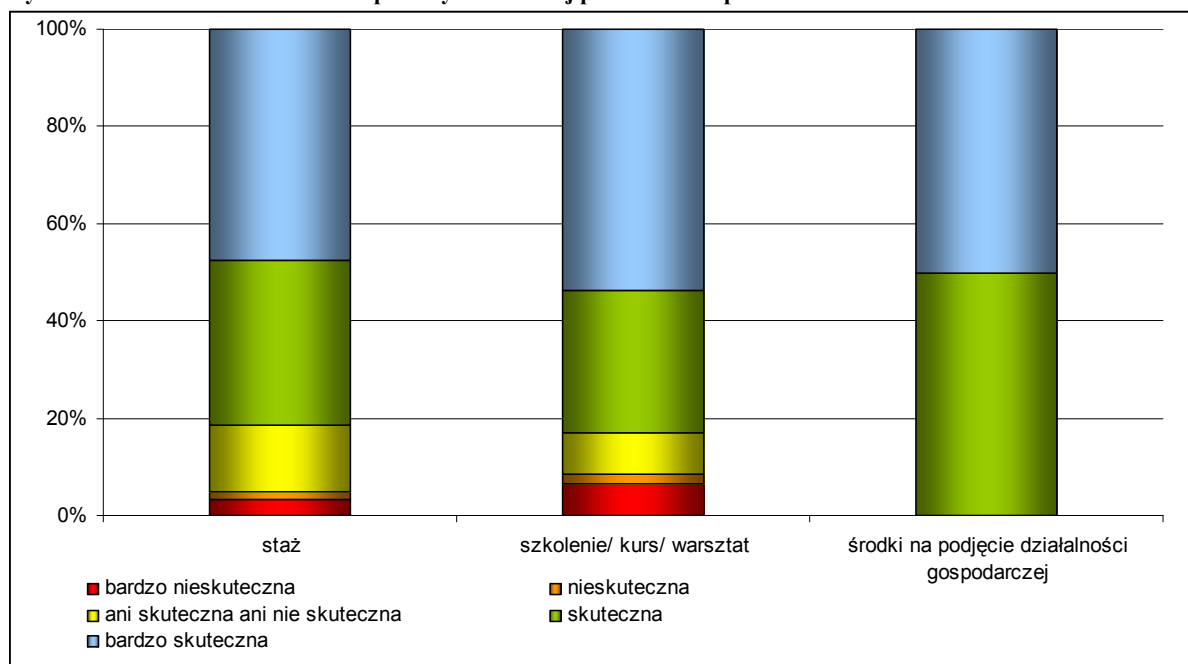
Uczestnicy na ogół samodzielnie podejmowali decyzje o udziale w projekcie, co może świadczyć o tym, że wsparcie trafiło do osób rzeczywiście zainteresowanych zmianą w swoim życiu zawodowym. Niecałe 26% osób konsultowało z kimś swoją decyzję i najczęściej był to pracownik urzędu pracy (72%).

3.3.2. Zmiany w życiu zawodowym

Projekt był użyteczny dla większości uczestników. Ponad 71% uczestników stwierdziło, że pomoc uzyskana w projekcie przyczyniła się do zmian w ich życiu. Zmiany te są pozytywne, gdyż zdecydowana większość badanych - 82% - jest zdania, że pomoc zaoferowana w projekcie była skuteczna lub bardzo skuteczna, co ilustruje wykres 9. Jedynie 7% twierdzi że pomoc była nieskuteczna, 11% badanych twierdzi iż była ani skuteczna ani nieskuteczna.

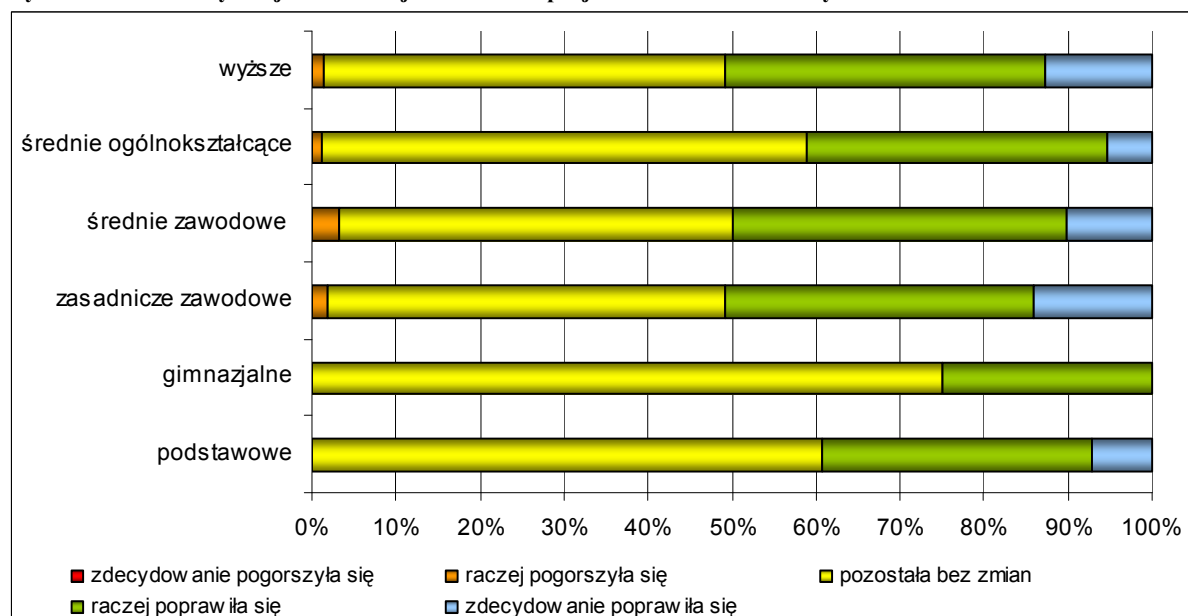
Wykres 9. Ocena skuteczności form pomocy oferowanej przez PUP Lipno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Zdecydowaną poprawę własnej sytuacji zawodowej w większym stopniu obserwują kobiety. Mężczyźni częściej z kolei deklarują, że ich sytuacja raczej się pogorszyła lub, że trudno im powiedzieć jednoznacznie. Poprawę własnej sytuacji najczęściej dostrzegają osoby z wykształceniem wyższym, średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym. Wykres 10 prezentuje jak zmieniła się sytuacja zawodowa uczestników projektu w zależności od ich poziomu wykształcenia.

Wykres 10. Zmiana sytuacji zawodowej uczestników projektu w zależności od wykształcenia

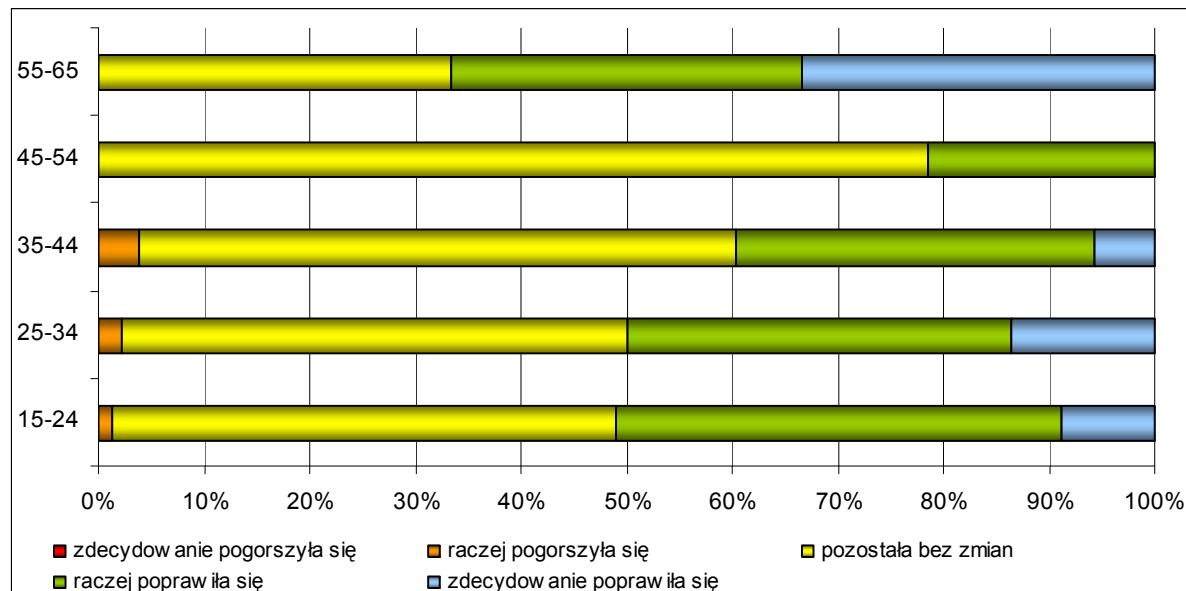

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Osoby po 45 roku życia biorące udział w badaniu nie deklarowały, iż ich sytuacja pogorszyła się. Zdecydowana poprawę własnej sytuacji najczęściej odczuwały osoby po 55 roku życia. Ankietowani między 45 a 54 rokiem życia najczęściej wskazywali, iż ich sytuacja pozostała bez zmian.

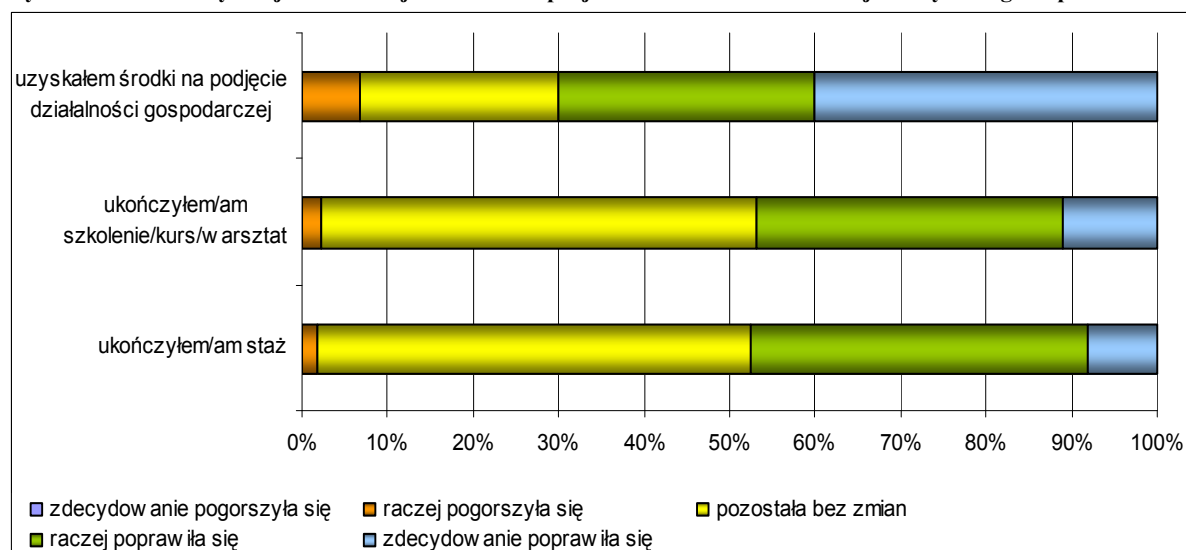
Wykres 11. Zmiana sytuacji zawodowej uczestników projektu w zależności od wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Przypatrując się zmianie sytuacji zawodowej uczestników w kontekście formy wsparcia, jaka została objęta, co ilustruje wykres 12, widać wyraźnie, że najbardziej poprawiła się sytuacja zawodowa osób, które skorzystały ze środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Największe trudności w ocenie zmiany swojej sytuacji zawodowej mieli uczestnicy staży oraz szkoleń.

Wykres 12. Zmiana sytuacji zawodowej uczestników projektu w zależności od rodzaju otrzymanego wsparcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

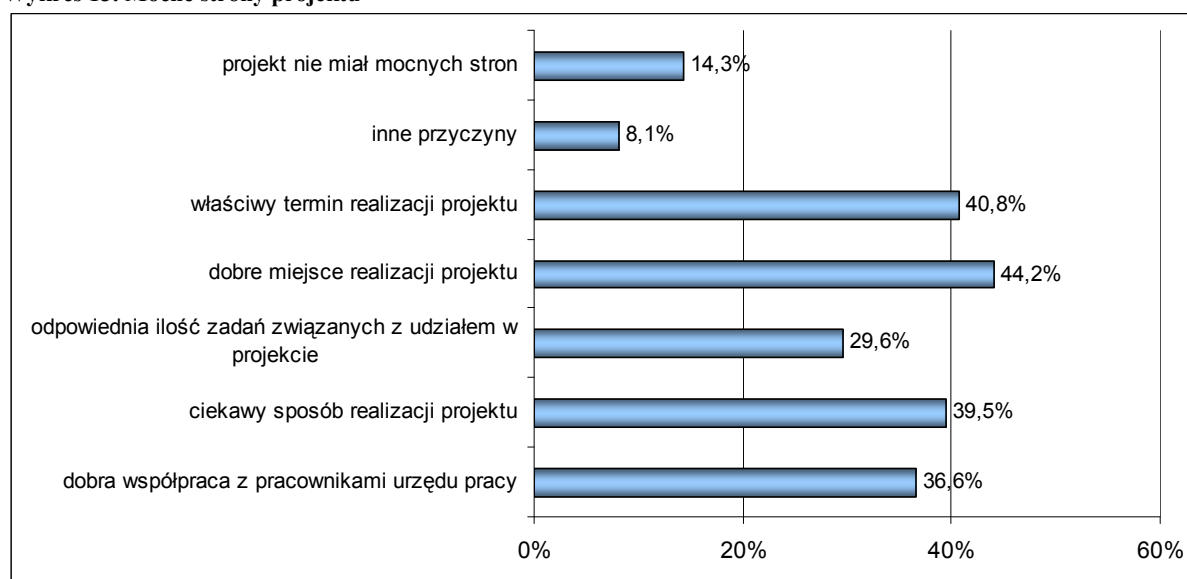
Można, zatem ogólnie stwierdzić, że projekt okazał się skuteczny i użyteczny dla badanych uczestników. Najbardziej skuteczną formą wsparcia okazały się jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, jednak pozostałe instrumenty rynku pracy także charakteryzują się dużą skutecznością. Projekt przyczynił się do poprawy sytuacji zawodowej uczestników i większość badanych (66%) po wzięciu w nim udziału lepiej radzi sobie w życiu zawodowym.

3.3.3. Mocne i słabe strony projektu

Sama informacja o charakterze ilościowym na temat statystycznej skuteczności wsparcia nie daje pełnego obrazu. Jak wykazały badania zrealizowane wśród bezrobotnych - uczestników projektu „Twoja szansa”, projekt przyniósł rzeczywiste korzyści jego uczestnikom. Uczestnicy są, bowiem w większości zdania, że ich sytuacja na rynku pracy po zakończeniu projektu się poprawiła. Aby móc uzyskać pełny obraz oddziaływania projektu należy przyjrzeć się jego słabym i mocnym stronom z punktu widzenia jego uczestników.

W ocenie uczestników projektu był on dobrze zarządzany. Współpraca między beneficjentami a Powiatowym Urzędem Pracy w Lipnie przebiegała bezproblemowo. Zdecydowana większość uczestników była zdania, że w projekcie niczego nie brakowało. Dobrą współpracę z urzędnikami urzędu pracy dostrzegło ponad 36% badanych poproszonych o wskazanie, najmocniejszej strony w projekcie. Uczestnikom we współpracy z urzędnikami szczególnie podobała się ich pomocność, życzliwość, fachowość. Jedynie 13% badanych wskazało trudności we współpracy z pracownikami urzędu pracy, jako najsłabszy punkt projektu.

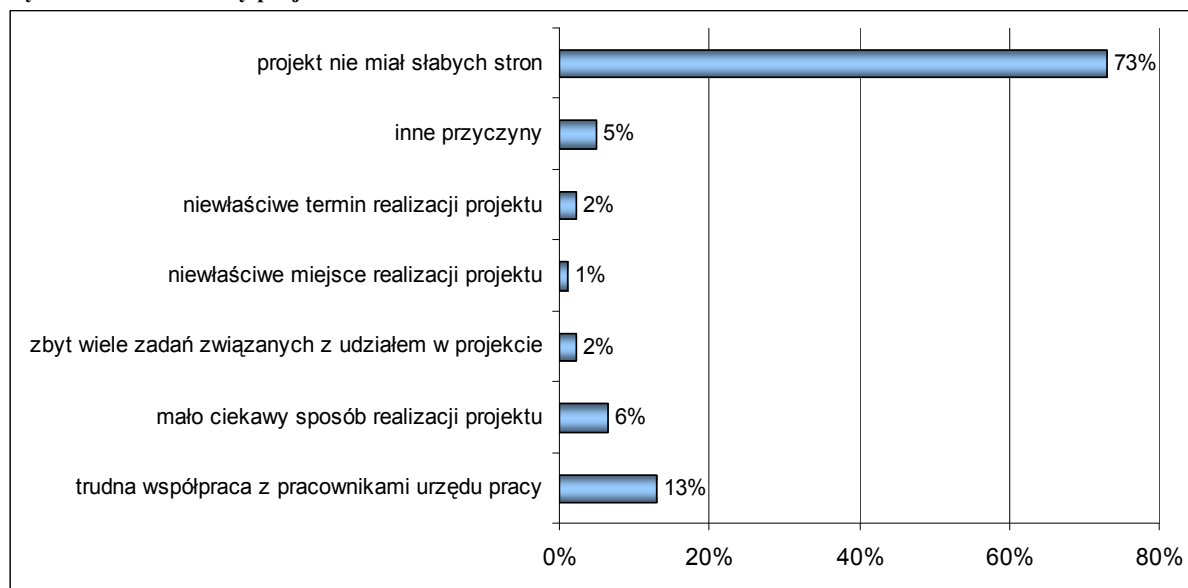
Wykres 13. Mocne strony projektu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

Respondenci rzadko wyróżniali słabe strony projektu. Zdaniem 73% badanych projekt nie miał słabych punktów. Uczestnicy docenili także miejsce, termin i sposób realizacji projektu. Można, zatem stwierdzić, że projekt z punktu widzenia uczestników był dobrze zarządzany. Dobre zarządzanie projektem przejawia się także w bezproblemowej i bardzo sprawnej współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy a także odpowiednimi zasobami PUP w Lipnie.

Wykres 14. Słabe strony projektu

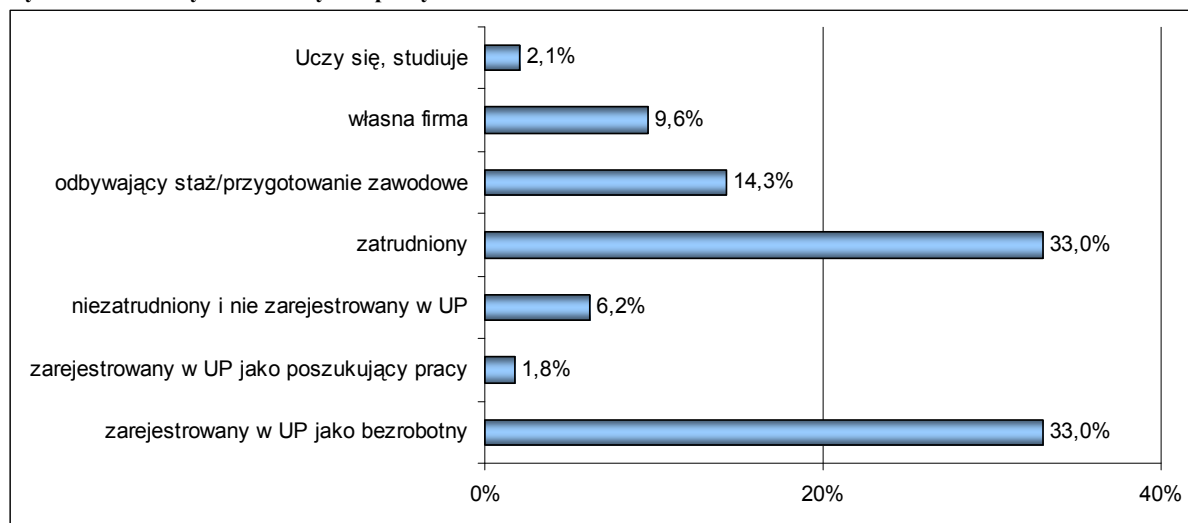
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

3.3.4. Użyteczność i trwałość wsparcia

Obecnie większość respondentów prowadzi własną firmę – około 9,6% lub jest zatrudniona – 33% respondentów a 14% odbywa staż lub przygotowanie zawodowe. Osoby te wyszły, zatem z bezrobocia. W sumie około 57% respondentów, którzy brali udział w badaniu i którzy uczestniczyli w projekcie „Twoja szansa” ma obecnie zatrudnienie. W chwili badania 33% osób było zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotni, natomiast kolejne 6,2% nie było zatrudnionych, ale też nie zarejestrowanych w PUP, 1,8% badanych było zarejestrowanych jako poszukujący pracy. Obecny status na rynku pracy badanych uczestników projektu prezentuje wykres 15.

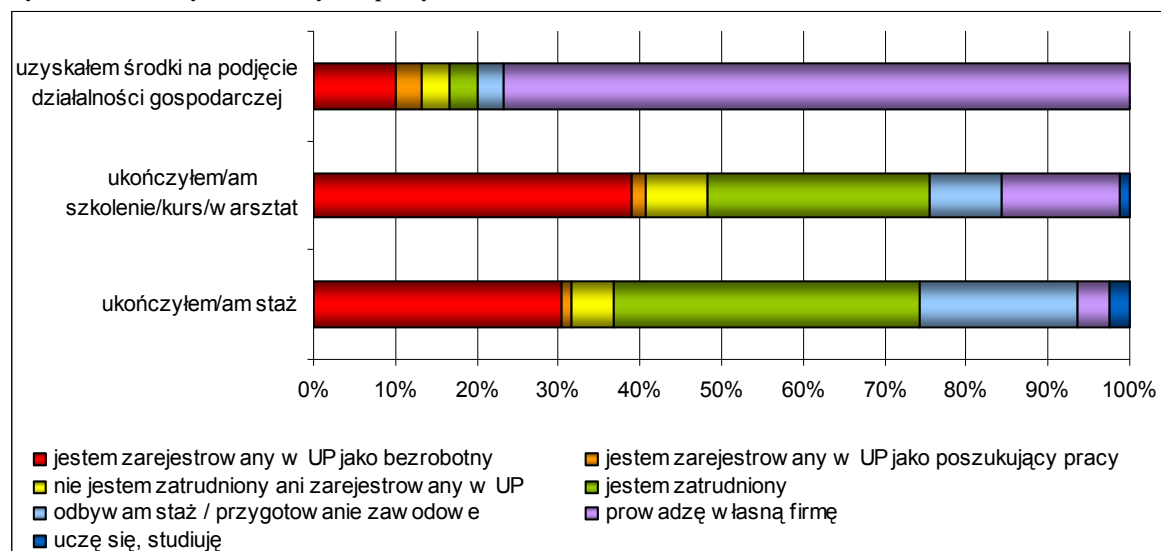
Wykres 15. Obecny status na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

Na podstawie przeprowadzonego badania największym odsetkiem osób zatrudnionych charakteryzuje się wsparcie w postaci staży – 37% osób, które ukończyły staż jest obecnie zatrudniona. Wysoki odsetek osób zatrudnionych widać także w przypadku uczestników, którzy skorzystali ze wsparcia w postaci szkoleń (27% uczestników szkoleń jest obecnie zatrudniona). Wśród osób, które uzyskały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej ponad 76% badanych, deklaruje, że prowadzi obecnie własną firmę. Co ciekawe własną firmę prowadzą także osoby, które brały udział w szkoleniach i stażach. Oznacza to, że wzięcie udziału w projekcie zaowocowało wzrostem ambicji i aspiracji zawodowych w kierunku samozatrudnienia.

Wykres 16. Obecny status na rynku pracy

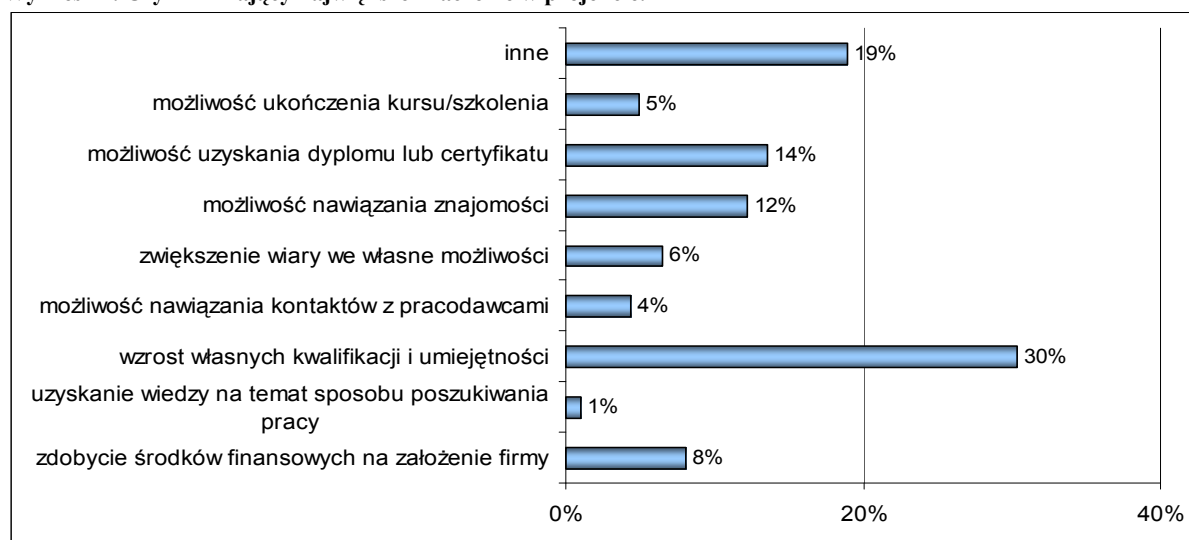

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru.

Projekt realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie okazał się bardzo skutecznym i użyteczny dla jego uczestników. W przypadku osób, które uzyskały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej wskaźniki te należy jednak zweryfikować w przyszłości - po okresie minimum 12 lub 24 miesięcy od daty otrzymania środków na rozpoczęcie działalności. Bezrobotny ma, bowiem obowiązek utrzymać swoją firmę przez okres 12 miesięcy, z kolei przez okres 24 miesięcy może korzystać z ulg w opłatach na świadczenia społeczne. Okres 24 miesięcy jest, więc bardziej miarodajnym dla oceny rzeczywistej trwałości tej formy wsparcia.

Dla uczestników największe znaczenie w projekcie miała możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu (14%), wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności (30%) oraz możliwość nawiązania znajomości. Pozostałe możliwości okazały się mniej istotne, co pokazuje wykres 17. Prawie co piąty ankietowany wskazał inne czynniki mające największe znaczenie i najczęściej był to płatny staż.

Wykres 17. Czynniki mający największe znaczenie w projekcie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego.

Wykres 18 pokazuje, jaki odsetek respondentów zgadza się z wymienionymi stwierdzeniami. Dużym sukcesem jest fakt, że ponad 61% badanych dzięki udziałowi w projekcie podwyższyło kwalifikacje, 20% znalazło pracę a 23% nauczyło się samodzielnie poszukiwać pracy. Pozytywne jest, iż nikt z pośród badanych osób nie uważa, iż lepiej być bezrobotnym i pobierać zasiłek z urzędu pracy a zaledwie 6% woli pracować dorywczo. Prawie 40% ankietowanych uważa, iż bardziej skuteczna od projektu urzędu pracy jest pomoc rodziny i najmych..

Wykres 18. Opinie respondentów o projekcie na podstawie stwierdzeń, z którymi się zgadzają.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania ankietowego, pytanie wielokrotnego wyboru

O trwałości świadczą również opinie uczestników w zakresie poprawy ich sytuacji na rynku pracy, nabytych kwalifikacjach i umiejętnościach. Oprócz faktu podjęcia zatrudnienia, otrzymania środków na działalność, istotna jest także postawa uczestników przejawiająca się zwiększeniem wiary we własne możliwości.

IV. Wnioski i rekomendacje

4.1. Trafność

W kontekście zagadnień związanych z rynkiem pracy powiatu lipnowskiego należy podkreślić dwa specyficzne aspekty – dominacja sektora rolniczego w zatrudnieniu mieszkańców powiatu oraz niewielką ilość inwestycji, które mogłyby generować nowe miejsca pracy. Kolejnym wyróżnikiem powiatu jest duży udział ludzi młodych oraz osób o niskim poziomie wykształcenia wśród ogółu bezrobotnych.

W powiecie lipnowskim dominującą grupą bezrobotnych są osoby z wykształceniem niższym niż średnie, przede wszystkim gimnazjalnym i niższym. W ostatnich trzech latach wzrasta jednak także udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Wynika to m.in. z braku miejsc pracy dla wykształconych osób.

W projekcie udział brali przede wszystkim młodzi bezrobotni – w wieku do 25 lat (41,6% respondentów). Struktura uczestników projektu „Twoja szansa” odbiega zatem od struktury bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Lipno pod względem wieku.

Poziom wykształcenia uczestników projektu był zróżnicowany. Najwięcej było osób o wykształceniu ponadgimnazjalnym (68% wszystkich uczestników projektu). Mniej osób miało wykształcenie średnie podstawowe, gimnazjalne i niższe (21%) oraz wyższe (9%). Najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem pomaturalnym (2%).

W porównaniu do ogólnej struktury bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie w badanej próbie uczestników projektu „Twoja szansa” dużo większy jest odsetek osób z ponadgimnazjalnym. Niższy jest natomiast odsetek osób słabo wykształconych.

Realizacja projektu „Twoja szansa” została skierowana przede wszystkim do osób młodych, posiadających wykształcenie minimum na poziomie zasadniczego zawodowego, a więc do osób, które są w stanie podjąć pracę i posiadają przynajmniej teoretyczną wiedzę w danej dziedzinie. Projekt został nakierowany zatem przede wszystkim na wsparcie bezrobotnych, których stosunkowo łatwiej wyciągnąć trwale z bezrobocia. W kontekście struktury bezrobocia w powiecie był to dobór nie w pełni reprezentatywny. Gwarantował jednak to, że wsparcie będzie wykorzystane w jak najbardziej efektywny sposób. Dodatkowo tak dobrana grupa docelowa gwarantowała realizację założonych celów projektu.

4.2. Skuteczność

Projekt okazał się być w pełni skuteczną formą wsparcia bezrobotnych w 33% przypadków badanych, które mają obecnie zatrudnienie i 10% badanych, którzy prowadzi własną firmę. Jak się okazuje, tylko 33% uczestników projektu jest obecnie ponownie zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie jako bezrobotni. Zdecydowanie najbardziej skuteczną formą okazały się dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Ta forma wsparcia jest o tyle skuteczna, że w dłuższej perspektywie czasu umożliwia stworzenie więcej niż jednego miejsca pracy.

Staże okazały się najbardziej skuteczne jeśli chodzi o zatrudnienie 37,55% badanych, którzy ukończyli staże jest obecnie zatrudnionych. Do zakładania własnej działalności gospodarczej najbardziej przyczyniły się jednorazowe środki.

Należy jednak podkreślić iż ogólnie wszystkie z oferowanych form wsparcia należy uznać za bardzo skuteczne, gdyż zdecydowana większość uczestników projektu odczuła pozytywne oddziaływanie projektu w swoim życiu zawodowym. Nawet jeśli nie przełożyło się to w sposób bezpośredni na znalezienie miejsca pracy, to uczestnicy projektu mogli zdobyć nowe doświadczenie zawodowe, podwyższyć swoje kwalifikacje lub nauczyć się samodzielnie poruszać po rynku pracy. Projekt przyniósł zatem korzyści poza materialne – wzrost tzw. „umiejętności miękkich”.

4.3. Użyteczność

Projekt okazał się być w największym stopniu użyteczny dla osób młodych, o czym świadczą zarówno opinie samych uczestników, jak i wskaźniki dotyczące skuteczności poszczególnych form wsparcia.

Dla uczestników projektu największe znaczenie miał wzrost własnych kwalifikacji i umiejętności (30%), możliwość uzyskania dyplomu lub certyfikatu (14%) a także możliwość nawiązania znajomości (12%). Co więcej, większość badanych jest zdania, że dzięki udziałowi w projekcie podwyższyli swoje kwalifikacje – tego zdania jest 62% badanych uczestników projektu. Znaczny odsetek badanych dzięki udziałowi w projekcie znalazł pracę (21%) lub nauczył się samodzielnie poszukiwać pracy (23%).

Większość badanych stwierdziła, że po wzięciu udziału w projekcie lepiej radzi sobie w życiu zawodowym oraz że zaoferowana im pomoc była wystarczająca. Najlepiej radzą sobie osoby, które skorzystały z dofinansowania do działalności gospodarczej. Można zatem ogólnie stwierdzić, że wsparcie zaoferowane w ramach projektu było użyteczne z punktu widzenia uczestników - większość uczestników ocenia je jako skuteczne lub bardzo skuteczne.

W najmniejszym stopniu projekt okazał się być skuteczny w przypadku bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Samo zainteresowanie bezrobotnych w tym wieku możliwościami jakie oferował projekt było niskie. Formy wsparcia przewidziane w projekcie nie do końca dopasowane zostały do wymogów i oczekiwań tej grupy wiekowej.

4.4. Trwałość

Na podstawie zrealizowanych badań jednoznacznie należy stwierdzić, że najbardziej trwałe efekty w postaci wyjścia z bezrobocia przyniosły dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z rzeczywistą oceną trwałości tej formy wsparcia należy jednak wstrzymać się do czasu 12 i 24 miesięcy od rozpoczęcia działalności. Wynika to po pierwsze z konieczności utrzymania formy przez okres minimum 12 miesięcy, co powoduje, iż firmy słabsze przeczekują ten okres czasu i dopiero potem decydują się na likwidację. Z kolei część firm zamyka działalność po okresie 24 miesięcy, gdy traci możliwość ulg w składkach na świadczenia społeczne. Ten okres również często bywa momentem decydującym o przetrwaniu bądź likwidacji firmy założonej przez bezrobotnego. Mając powyższe na uwadze, należy zaplanować stały monitoring tej formy wsparcia.

Najniższą trwałością, rozumianą jako zagwarantowanie trwałego wyjścia z bezrobocia i znalezienie stałego miejsca pracy, charakteryzują się szkolenia. Jednak nie można powiedzieć, że okazały się one zupełnie nieskuteczne – 27,33% badanych uczestników, którzy skorzystali z tej formy

pomocy jest obecnie zatrudniona. Pamiętać także należy, że uczestnicy tej formy wsparcia dobrze oceniają zaoferowaną im pomoc.

W wyniku udziału w stażach zatrudnienie znalazło 37,55% osób biorących w nim udział, natomiast 30,38% jest ponownie zarejestrowana w PUP. Wynika to przede wszystkim z podejścia pracodawców do tej formy wsparcia i traktowania stażystów z góry jako pracowników tymczasowych. Pracodawcy nie chcą przyjmować do pracy absolwentów w innej formie niż staż, gdyż chcą oszczędzić koszty.

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

*Badanie ewaluacyjne współfinansowane
przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Część A – rekomendacje operacyjne							
Lp.	Tytuł Raportu	Wniosek (str. w Raporcie)	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status	Termin Realizacji
1		Str. 38-39	Utrzymanie w projekcie wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności, jako najskuteczniejszej formy wsparcia w powiecie.	Powiat lipnowski – Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie	Uwzględnienie we wniosku o dofinansowanie na rok 2011 i kolejne		
2		Str. 39	Utrzymanie w projekcie wsparcia w postaci stażu, jako skutecznej formy aktywizacji zawodowej (zwłaszcza młodych bezrobotnych), która umożliwia zdobycie doświadczenia zawodowego i w konsekwencji zdobycie zatrudnienia.	Powiat lipnowski – Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie	Uwzględnienie we wniosku o dofinansowanie na rok 2011 i kolejne		
Część B – rekomendacje kluczowe							
Lp.	Tytuł Raportu	Wniosek (str. w Raporcie)	Rekomendacja (str. w Raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status	Termin Realizacji
1		Str. 19	Opracowanie strategii kompleksowego wsparcia rozwoju edukacji ponadgimnazjalnej w powiecie lipnowskim w kontekście wymagań współczesnego rynku pracy.	Powiat lipnowski – Starostwo Powiatowe w Lipnie	Opracowanie dokumentu strategicznego poprzedzonego badaniami rynku pracy		

KAPITAŁ LUDZKI
CZŁOWIEK – NAJLEPSZA INWESTYCJA!

*Badanie ewaluacyjne współfinansowane
przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego*

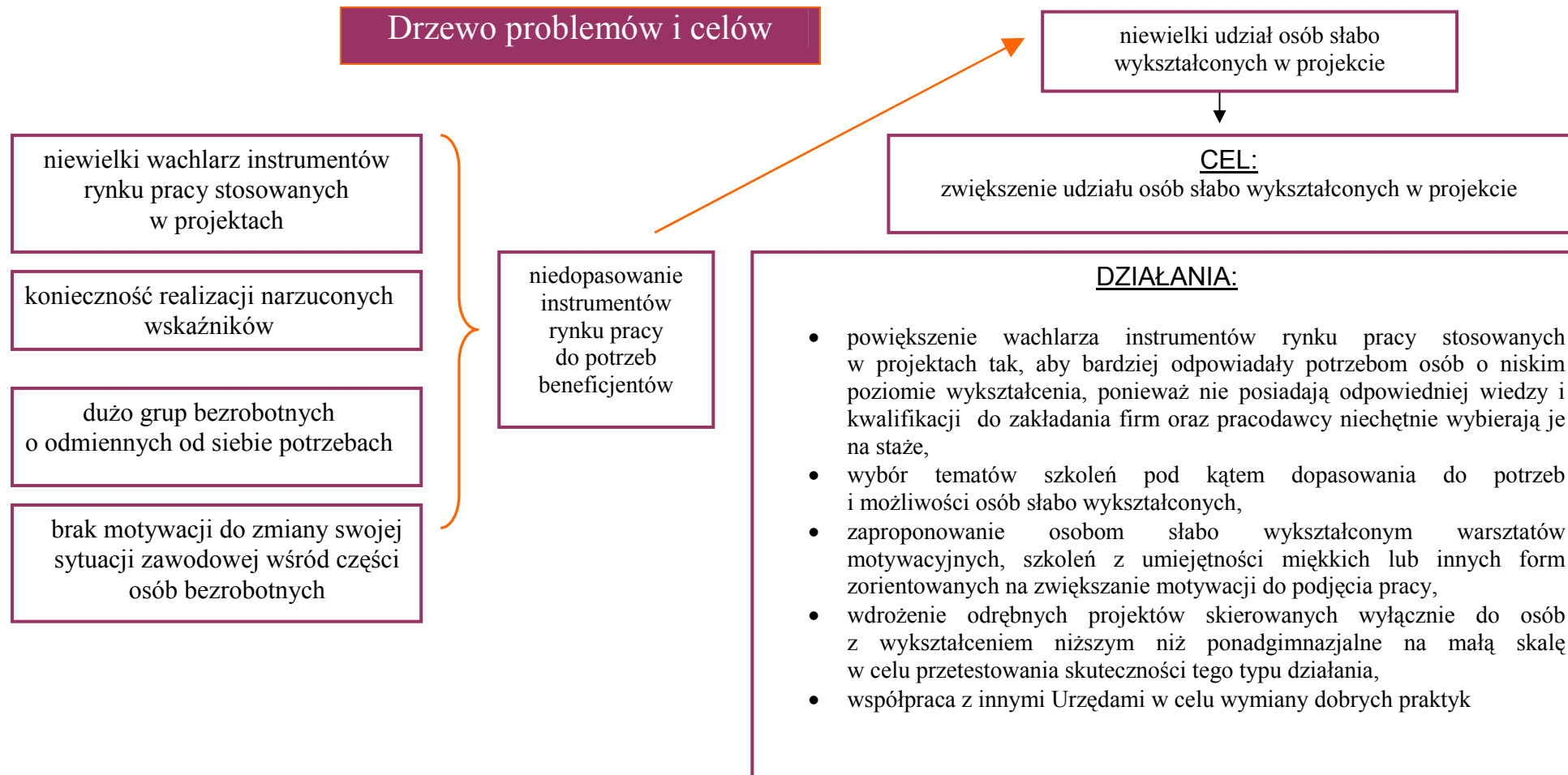
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

2		Str. 38	Monitoring efektywności i trwałości pozytywnych efektów wsparcia w ramach projektu, w szczególności wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Realizacja monitoring na poziomie województwa pozwoliłaby na ocenę całościową tej formy wsparcia w regionie. Badanie to umożliwiłoby wypracowane rekomendacji w zakresie zmian poprawiających efektywność i skuteczność tej formy wsparcia i proponowanie zmian o charakterze systemowym.	Wojewódzki Urząd Pracy	Realizacja badań ewaluacyjnych tej formy wsparcia w okresie minimum 2 lat od rozpoczęcia działalności przez uczestnika		
Część C –Rekomendacje horyzontalne							
Lp	Tytuł Raportu	Wniosek (str. w Raporcie)	Rekomendacja (str. w Raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Status	Termin Realizacji
1		Str. 25	Wprowadzenie zasady kompleksowości rozwiązań kierowanych do osób wspieranych przez Powiatowy Urząd Pracy np. w postaci poradnictwa – doradztwa – pośrednictwa przy wszystkich formach aktywnego wsparcia dla bezrobotnego.	IP PO KL	Wytyczne do założeń realizacji projektów przez Powiatowe Urzędy Pracy		
2		Str. 24	Opracowanie systemu zachęt do zatrudniania osób powyżej 50 roku życia i do udziału w aktywnych formach aktywizacji osób bezrobotnych w celu zwiększenia udziału tej grupy osób w projekcie oraz dostosowanie form wsparcia do potrzeb tej grupy bezrobotnych np. o kompleksowy system refundacji przygotowania stanowisk a pracy dla osób 50+ oraz szkoleń zamawianych przez pracodawcę.	MPiPS	Zmiana rozporządzenia MPiPS		

Drzewo problemów i celów

ANALIZA SWOT

WEWĘTRZNE	Mocne strony	Słabe strony
	<ul style="list-style-type: none"> - umiejętność sprawnego zarządzania projektem, - wiedza na temat specyfiki lokalnego rynku pracy, - odpowiednie zasoby lokalowe, - dobra współpraca z otoczeniem projektu, - wczesna identyfikacja potrzeb uczestników. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak ofert pracy, szczególnie niesubsydiowanej w powiecie lipnowskim.
ZEWNĘTRZNE	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> - duże zainteresowanie projektem ze strony osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - kryzys ekonomiczny, zwolnienia, niedostateczna ilość ofert pracy, - niedopasowanie kształcenia do lokalnego rynku pracy, - brak instrumentów rynku pracy dopasowanych do potrzeb najstarszych i słabo wykształconych uczestników, - konieczność realizacji narzuconych wskaźników utrudnia rzeczywistą pomoc uczestnikom.